

کافه

عصیان یک میانه‌رو
در باره آبر کامو

کاشا

حذف زنان کم‌دین؟
تلاش برای توقیف جوکر زنان

حافظه

کابینه ناموفق وفاق
تجربه مهدی بازرگان در دولت موقت

سیاست

از پاستور تا بهارستان

لیست هیئت دولت امروز به مجلس معرفی می‌شود
پزشکیان دیروز چهار معاون خود را نیز معرفی کرد:
زهرا بهروزآذر؛ معاون زنان، حسین افشین؛
معاون علمی، سعید اوحدی؛ رئیس بنیاد شهید
و محمد اسلامی؛ رئیس سازمان انرژی اتمی

حسین افشین

زهرا بهروزآذر

محمد اسلامی

سعید اوحدی

یادداشت روز

تراکم رخدادهای منفی

باید همچنان رویکردهای اصلاحی
و خیرخواهی در پیش گرفت

عمادالدین باقی
جامعه‌شناس
و پژوهشگر حقوق بشر

در گذشته بیشتر با نیت و رویکرد اصلاحی و خیرخواهی و امید به تغییر و اصلاح می‌نوشتیم اما به دلیل کثرت گفته‌ها و نوشته‌های منتقدان دلسوز در رسانه‌ها و بی‌حاصلی آن و اینکه، یا هیچ پیگیری برای رسیدگی به موضوع ندیده‌ام، یا در معدود مواردی که ناگزیر از پیگیری بوده‌اند نتیجه‌ای دیده نشده، دیگر انگیزه‌ای به ادامه رویکرد قبلی ندارم و آنچه می‌نویسم بیشتر از منظر آسیب‌شناسی است. هر واکنشی به سوءرفتارها و ناهنجاری‌ها را برچسب سیاه‌نمایی و منفی‌گرایی می‌زنند اما کافی است، فهرست اخبار همین چند روز را مرور کنید. مهم‌تر از آنچه سیاه‌نمایی می‌پندارند، تاثیرات درازمدت این رخدادهاست. یکی از نتایجش این است که به‌رغم بسیج تمام امکانات حکومتی و بسیج اصلاح‌طلبان و به میان آوردن سرمایه اجتماعی آنان و حتی بخشی از نیروهای سکولار و مخالف و آن همه تلاش گسترده فقط ۴۹ درصد در آخرین انتخابات مشارکت کردند که نیمی از آنها هم رای اعتراضی دادند. این عدم مشارکت معنایی متفاوت از عدم مشارکت در کشورهایی دارد که به خاطر بی‌تفاوتی کلی یا آسودگی خیال از چرخه اداری و اینکه هر جناحی بیاید، نمی‌تواند خارج از قانون عمل کند، حضور نمی‌یابند. فهرست ناقصی از اتفاقات همین یک هفته اخیر را ببینید:

- ۱ ترور ناجوانمردانه اسماعیل هنیه، مهمان ایران در تهران.
- ۲ تهدیدهای متقابل و هر روزه ایران و آمریکا و اسرائیل و نگرانی لحظه‌به‌لحظه از جنگ گسترده که همین زندگی دشوار امروز را هم بسیار وخیم‌تر می‌کند. همین یکی برای غیرعادی کردن وضعیت روانی و اقتصادی کافی است.
- ۳ اخراج کبری غلامی، شهروند افغان و پژوهشگر در دانشگاه الزهرا از ایران و نگرانی از دستگیری او توسط طالبان تا نگرانی فزاینده از حضور بدون کنترل اتباع افغانستان و دامن زدن به افغانستانی‌ستیزی.
- ۴ خشونت گشت ارشاد علیه دو دختر ۱۴ ساله که افکار عمومی را به خشم آورد و پلیس هم اقرار کرد و دستگاه قضایی نیز برای عاملان آن تشکیل پرونده داد (و البته مانند موارد دیگر نتیجه‌اش معلوم نیست چه باشد).
- ۵ به‌رغم همه این حوادث از مرگ مهسا امینی تا خشونت علیه این دختران، هنوز طرح موسوم به گشت نور ادامه دارد و هر روز اتفاقاتی را رقم می‌زند و جامعه را تحریک می‌کند.
- ۶ روزانه صدها مورد توقیف وسایل نقلیه و انتقال به پارکینگ در روز و نیمه‌های شب که بعضاً خانواده بوده و آواره شده‌اند و فشار روانی، عصبی و مالی سنگینی به خانواده‌ها وارد می‌کند. اگر فقط آمار همین هفته در کشور اعلام می‌شد، معلوم بود چند هزار نفر قربانی این طرح ضدشهروندی شده‌اند.

ادامه در صفحه ۲

قتل عام در مدرسه

کشورهای جهان، حمله
اسرائیل به مدرسه‌های تابعین
در غزه را محکوم کردند
آیا این حمله مذاکرات آتش‌بس
را به تعویق می‌اندازد؟

حمله وحشیانه ارتش
اسرائیل به مدرسه‌ای در
غزه، باعث جان باختن
بیش از ۱۰۰ نفر شد

افت

کانال سازندگی

ارسال لایحه اصلاح حقوق بازنشتگان تا همین اجتماعی

دولت، لایحه اصلاح ماده‌ای از قانون برنامه هفتم پیشرفت برای اصلاح حقوق بازنشتگان حداقلی بگیر تامین اجتماعی را به مجلس شورای اسلامی ارسال کرد. البته دولت با امضای محمد مخبر، سرپرست ریاست جمهوری در دولت سیزدهم، لایحه اصلاح جزء ۲ بند «ر» ماده ۲۸ و تبصره ۴ ماده ۲۹ قانون برنامه ۵ ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران درخصوص متناسب سازی حقوق بازنشتگان تامین اجتماعی را برای اصلاح حقوق حداقل بگیران به مجلس شورای اسلامی ارسال کرد. در مقدمه توجیهی این لایحه آمده در قانون برنامه هفتم، دولت مکلف به متناسب سازی حقوق بازنشتگان تامین اجتماعی تا ۹۰ درصد حقوق شاغلان داده که این امر صرفاً به غیرحداقلی بگیران منحصر شده است از آنجایی که ۷۵ درصد مستمری بگیران تامین اجتماعی حداقلی بگیر یا کمتر از آن هستند لذا وجود عبارت حداقلی بگیر در این ماده از قانون برنامه هفتم سبب می‌شود تا این افراد مشمول متناسب سازی نشوند. در ماده یک لایحه اصلاح جزء ۲ بند «ر» ماده ۲۸ و تبصره ۴ ماده ۲۹ قانون برنامه ۵ ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران درخواست حذف عبارت غیرحداقلی بگیر ارائه شده است.

حمله کیهان به رئیس جمهور

حسین شریعتمداری، مدیرمسئول کیهان با انتقاد از مواضع برخی اعضای شورای راهبری و مشاوران مسعود پزشکیان، رئیس جمهور درخصوص پاسخ ایران به اسرائیل پس از ترور «اسماعیل هنیه» در تهران نوشت: «جناب پزشکیان! این طیف نه فقط با شما همراه نیستند بلکه در بینش و منش با جنابعالی فاصله‌ای پرنشاندنی و گاه متضاد دارند. شتر مجنونند که به کوی لیلی نمی‌روند!» در این گزارش همچنین آمده است: «این قماش همان‌ها هستند که در جریان فتنه ۸۸ تارنمای وزارت خارجه رژیم صهیونیستی از آنها با عنوان «بزرگترین سرمایه اسرائیل در ایران» یاد کرده بود. کافی است مواضع آنها را با مواضع آمریکا و اسرائیل مقایسه کنید تا در همسویی این قماش با دشمنان تابلودار ایران و اسلام تردیدی نداشته باشید».

ادامه یادداشت روز

تراکم رخدادهای منفی

۷ اعدام رضا رسایی که طبق آنچه در رای دادگاه تصریح شده ۲۰۰۰ نفر در درگیری حضور داشته‌اند و ۹ نفر متهم به استفاده از چاقو بودند که برخی گریخته‌اند، برخی اساساً دستگیر نشدند، برخی هم نقش‌شان اثبات شده اما درحالی که از لحاظ فقهی و قانونی شبهاتی وجود داشته این یک جوان اعدام می‌شود. البته مقصران ناپیدایی هم وجود دارند، یعنی بعضی از متنفذین در محل که در جریان قرار گرفتن و از آنها برای میانجی‌گری و جلب رضایت استمداد شد، درحالی که در خانواده مرحوم زمینه رضایت وجود داشت اما این متنفذین در میانجی‌گری کوتاهی کردند از عوامل مرگ رضا رسایی محسوب می‌شوند.

۸ شایعه اجرای ۲۸ حکم اعدام در یک روز که نه مسئولان قضایی درباره درستی و نادرستی آن اعلام نظر کردند و نه امکان درست‌سنجی برای فعالان حقوق بشر در داخل وجود دارد. گرچه طبق آنچه منتشر شده، جرایم این افراد از جرایم عادی بوده نه سیاسی اما اگر این شایعه درست باشد، این تعداد شوک‌آور و به جای حل مسأله، صورت‌مسأله را پاک کردن است، روشی که سال‌هاست ادامه دارد و موجب کاهش جرایم نشده زیرا روش‌های علمی را ترک کرده و به روش‌های حذفی متوسل شده‌اند.

این حجم از پمپاژ فشار و رخدادهای منفی به جامعه غیر از آمارهای سقوط پیوسته بخش وسیع‌تری از جامعه به زیر خط فقر و نیز انبوه مواردی است که رسانه‌های نمی‌شوند و اراده‌ای برای کاهش آنها وجود ندارد و گویی روشی برای سلب فرصت از مردم و درگیری روزمره آنان است. اگر در مدیریت کشور دلسوزانی وجود داشته باشند باید بدانند ظرفیت جامعه بی‌نهایت نیست و بخت استمرار چندین ساله چنین وضعیتی به پایان ظرفیت نزدیک شده است.

مهاجرت معکوس

محمدرضا عارف، معاون اول رئیس‌جمهور: انسان رفتار و کردار ورزشکاران را نسبت به جوانان هموطن خود می‌بیند، جوانانی که به هر دلیلی تصمیم به مهاجرت گرفتند که حق هر فرد است. پیام این جوانان این بود که ما وطن آمادگی کامل برای پذیرش فرزندان خود را دارد؛ ان‌شالله شاهد مهاجرت معکوس باشیم؛ جوانان برجسته و زبده و هموطنان عزیز که به هر دلیل مهاجرت کردند، افتخار خدمتگزاری آنها در داخل کشور را پیدا می‌کنیم.

سه کشور انتهای دنیا

محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس: به همان میزان که در حکمرانی اقتصادی اشتباه می‌کنیم در حکمرانی فضای مجازی هم اشتباه می‌کنیم و تا وقتی این اشکال را نپذیریم، نمی‌توانیم آن را اصلاح کنیم. ما انقلاب نکردیم که ثروت‌اندوزی کنیم و به دنبال هوا و هوس برویم اما انقلاب هم نکردیم که تورم ۳۰ الی ۴۰ درصدی داشته باشیم و جز سه کشور انتهای دنیا باشیم که بیش از ۱۰ سال تورم بالای ۴۰ درصد دارد.

پست‌تر از حیوان!

عباسعلی کدخدایی، عضو حقوق‌دان شورای نگهبان: انسان‌های پست‌تر از حیوان! جنایت وحشیانه صهیونیست مصداق این آیه شریفه است که إِنَّ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ، انسان‌هایی که از حیوان پست‌تر هستند، یعنی حتی مقام حیوان را نیز ندارند. کشتار بی‌گناهان امروز نیز گواهی است بر این پستی و دنائت.

از پاستور تا بهارستان

لیست هیئت دولت امروز به مجلس معرفی می‌شود. پزشک‌های دیروز چهار معاون خود را نیز معرفی کرد:

زهرا بهروزآذر؛ معاون زنان، حسین افشین؛ معاون علمی، سعید اوحدی؛ رئیس بنیاد شهید و محمد اسلامی؛ رئیس سازمان انرژی اتمی

هدا احمدی
گروه سیاسی

آخرین فرصت مسعود پزشکیان برای ارائه لیست وزرای پیشنهادی‌اش به پارلمان تمام شد و مجلس یک هفته مهلت دارد در کمیسیون‌های تخصصی برنامه‌های خود را ارائه دهد که بعد از آن جلسات مجلس به صورت ۲ شیفت برگزار می‌شود و باید جلسات رای اعتماد در ۴ روز کاری به پایان برسد. این درحالی است که چپ‌ساز کابینه چهاردهم و زمزمه‌های ابقای برخی از دولتمردان رئیس‌با واکنش‌های منفی بسیاری رویه‌رو شد که بسیاری خبرهای مربوط به آن را باور نمی‌کردند تا بالاخره روز گذشته فقط یک نفر از قدیمی‌ها در کابینه ابقا شد و آن هم محمد اسلامی، رئیس سازمان انرژی اتمی بود. همچنین از دیگر معاونان تعیین شده سعید اوحدی به عنوان رئیس بنیاد شهید، حسین افشین معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رئیس جمهور و زهرا بهروزآذر، معاون رئیس جمهور در امور زنان بودند. به هر حال رئیس‌جمهور پزشکیان از همان ابتدا تاکنون بر اینکه بر پایه وفاق ملی قصد دارد تا کابینه‌ای فراچنانی داشته باشد، تاکید کرده اما صاحب‌نظران سیاسی معتقدند که این کار در وهله اول رواج ناهمبندی بین مردمی است که به پزشکیان رای دادند تا دیگر دولت سیزدهم را تجربه نکنند و در وهله بعد رفتار شدن خود رئیس‌جمهور در دام جریان مخالفان است. در این راستا احمد زبیدی در مطلبی با عنوان «وفاق ملی، وفاق جناحی، گوشت قربانی!» می‌نویسد: «وفاق ملی مفهومی است که فعلاً کشور ما از آن فاصله بسیاری دارد و با این سیاست‌های کنونی نیز نمی‌توان به آن خیلی نزدیک شد. بنابراین، هنگامی که برخی دولتمردان از وفاق ملی سخن می‌گویند، منظورشان وفاق جناحی است. البته وفاق جناحی نیز در یک جامعه دستخوش تشمت و تفرقه فزاینده، هم می‌تواند گامی به سمت بهبود باشد و هم به‌عنوان عبور از یک مرحله، راه وفاق ملی را در آینده بگشاید، اما به شرط آنکه واقعاً از جنس وفاق باشد، نه تقسیم قدرت به مثابه «گوشت قربانی!»

انتقادات علاوه بر اینها بر استعلام‌های منفی نهادهای نظارتی برخی از کسانی است که قرار بود به عنوان وزیر در این دولت باشند هم کم نیست. استعلام‌هایی که اتفاقاً روند قانونی آن را مجلس تصویب کرده است. سیدحسین مرعشی، دبیرکل حزب کارگزاران سازندگی ایران در این خصوص می‌گوید که نیازی نیست آقای پزشکیان تسلیم نظرات غیرمنطقی نهادهای امنیتی و نظارتی شوند. ضمن اینکه پاسخ به استعلام‌ها هم باید مستند باشد و هم رئیس‌جمهور برای پاسخ‌های منفی باید پاسخ و ادله منطقی طلب کنند. چون ایشان به عنوان رئیس‌جمهور، مأموریت بسیار سنگینی بر دوش دارند. حدود ۵۰ درصد جامعه مسا در این انتخابات، منتقد و مخالف بودند و خود را کنار کشیدند. حدود ۶۰ درصد از ۵۰ درصد افرادی هم که در انتخابات شرکت کردند به ایشان - یا به بیان صریح‌تر به تغییر- رای دادند. این ۶۰ درصد یعنی ۳۰ درصد کل جامعه ایران. یعنی نظام جمهوری اسلامی در موقعیتی بسیار ویژه قرار دارد. به

طوری که می‌توان گفت حدود ۸۰ درصد جامعه یا منتقد وضع موجود هستند یا مخالف آن. آیا آقای پزشکیان قصد دارد برای سال یا سال‌های آینده حداقلی نیمی از این ۸۰ درصد را امیدوار کند و به صحنه سیاسی کشور برگرداند یا خیر؟ محمدجواد حق‌شناس، عضو حزب اعتماد ملی در گفت‌وگو با اصلاحات‌نیوز درباره چپ‌ساز کابینه دولت جدید معتقد است: «رئیس‌جمهور خودش باید مسئولیت و پاسخگویی انتخاب همکارانش را بر عهده بگیرد، متأسفانه شنیده می‌شود در برخی از مباحث، او این موضوع را با برخی از مراکز قدرت مطرح و مشورت می‌کند و این پذیرفته شده نیست». وی افزود: «ما فساد را در سال‌های ابتدایی انقلاب کمتر داشتیم اما هرچه فاصله گرفتیم این فساد هم عمق و وسعت بیشتری گرفته است. در دولت رئیس‌جمهور فساد به سطح وزرا هم رسید و یک وزیر محاکمه هم شد. این نگرانی وجود دارد گروه‌های مافیایی قدرت و فساد برای اینکه دست‌شان از قدرت و منابع کوتاه نشود، امکان حضور نیروهای کارآمد را بگیرند و با زدودن و لابی‌های غیرقانونی نیروهای مدنظرشان را بالا آورند».

فیاض زاهد و محمد مهاجری هم در یادداشتی از مواضع

زهرا بهروزآذر
معاون رئیس‌جمهور
در امور زنان

علی نیکزاد، نایب‌رئیس مجلس با اشاره به تاکید رهبر معظم انقلاب بر تعامل مجلس با دولت به ایرنا گفته بود که بنا و برنامه قاطبه نمایندگان مجلس به ویژه در بحث رای اعتماد به اعضای کابینه بر تعامل با دولت است. احسان عظیمی‌راد، سخنگوی کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری مجلس نیز در نامه‌ای با تاکید بر لزوم توجه ویژه در معرفی وزرای پیشنهادی آموزش و پرورش و علوم به مجلس نوشت: «طبق فرمایش رهبر معظم

انقلاب، نمایندگان مجلس بنای خود را بر تعامل و همراهی با دولت چهاردهم گذاشته‌اند و ضمن حفظ خطوط قرمز و شاخص‌های مهم عملکردی از هیچ کوششی برای کمک به رئیس‌جمهور دریغ نخواهند کرد».

اما در این بین گویا برخی از مجلسی‌ها سخن از تعامل می‌زنند اما به شرط و شروطها! مهدی کوچک‌زاده، نماینده تهران و از مخالفان دولت مستقر در پاستور یکی از آنهاست که به خبرآنلاین از رایزنی رئیس‌جمهور با مجلسی‌ها از جمله رئیس مجلس نیز ایراز بی‌اطلاعی می‌کند و درباره برخی گزینه‌هایی که احتمال حضور آنها در دولت وجود دارد نیز نظر خود را مطرح می‌کند: «اگر پورمحمدی، علایی و عراقچی معرفی شوند به آنها رای نخواهد داد». همین‌طور حسینعلی حاجی‌دلیگانی، عضو کمیسیون اصل ۹۰ که اعتقاد دارد باید بررسی شود که استعلامات لازم برای انتصابات انجام شده یا نه، به ویژه برای افرادی که فرزندان‌شان در خارج از کشور زندگی می‌کنند. یکی از ملاک‌های اساسی در بررسی وزرا و انتصابات اخیر، رعایت قانون انتصابات است.

در مجموع برای رفع این مشکل، راه میانه‌ای باید جست از جمله اینکه رئیس‌جمهور به عنوان شخص دوم کشور، مستندات نهادهای امنیتی را دریافت و پس از مشورت با افراد امین، خودش درباره اجرایی شدن یا نشدن نظر امنیتی‌ها تصمیم بگیرد. بنابراین اگر قرار باشد، صحنه سیاست و اقتصاد و فرهنگ به میدانی برای بی‌اعتمادی تبدیل شود طبیعتاً مردم از مزایای آن محروم خواهند شد و سرنوشت کشور در هاله‌ای از ابهام باقی خواهد ماند.

سعید اوحدی
رئیس بنیاد شهید

تشکیل دولت، پدیده‌ای به نام استعلام از مراکز امنیتی دانسته‌اند و تاکید کرده‌اند که طبق قانون، پاسخ منفی به استعلام، وحی منزل است. اصل اینکه نهادهای امنیتی نظر خود را درباره اشخاصی که می‌خواهند در پست‌های حساس قرار گیرند، منطقی است اما تجربه نشان داده که چنین استعلام‌هایی گاه به شدت شائبه‌برانگیز است. هر چند نمونه‌های مختلفی برای آن می‌توان نام برد، اما یکی از موارد برجسته‌اش پاسخ منفی به استعلام درباره دکتر علی لاریجانی در انتخابات ریاست‌جمهوری ۱۴۰۰ است که همان نهاد استعلام‌شونده بعد از ۳ سال، نظر خود را پس گرفت.

شرط برخی مجلسی‌ها

موضوع درخور توجه دیگر مواجهه کابینه‌ای است که به پارلمان معرفی شد. اینکه مجلس دوازدهم با وزرای پیشنهادی دولت چهاردهم چگونه برخورد خواهد کرد را می‌توان از واکنش نماینده‌های حال حاضر بررسی کرد. زیرا در نهایت هم این مجلس است که برگ آخر را برای وزرای آنها رو می‌کند. هرچند آن طور که از شواهد معلوم است، پارلمان چندان قصد سنگ‌اندازی ندارد. ضمن اینکه شهرام دبیری، معاون پارلمانی رئیس‌جمهور روز گذشته اذعان کرد: «رئیس‌جمهور به من بسیار تاکید کردند که حتماً باید سعی کنیم ارتباط سزنده، تعامل و همدلی خیلی خوبی با نمایندگان مجلس داشته باشیم. آقای پزشکیان فرزند مجلس است و آقای عارف هم در مجلس و هم در دولت فعالیت داشتند و بر

فروش تسلیحات به ریاض

وزارت خارجه آمریکا اعلام کرد که واشنگتن تصمیم گرفته، ممنوعیت فروش تسلیحات تهاجمی به عربستان را لغو کند و سیاست خود برای تحت فشار قرار دادن این کشور جهت پایان دادن به جنگ یمن را تغییر دهد. یک مقام مسئول در آمریکا اعلام کرد که «انتقال و انتقال جسد را به صورت موردی و مطابق با سیاست انتقال تسلیحات متعارف در نظر خواهیم گرفت».

مذاکره با ایران

پیتر استانو، سخنگوی نماینده عالی اتحادیه اروپا در امور خارجی و سیاست امنیتی اعلام کرد که مذاکرات ارمنستان و اتحادیه اروپا هیچ ارتباطی با احتمال عضویت ایران در اتحادیه اروپا ندارد. مذاکرات در دستور کار مشارکت اروپا و ارمنستان نشان‌دهنده تمایل و اراده دو طرف برای تعمیق روابط با یکدیگر براساس وضعیت موجود بوده و روابط فعلی توسط توافق جامع و کامل تعریف شده است.

پاسخ طالبان

ذبیح‌الله مجاهد، سخنگوی طالبان اعلام کرد که «نگرانی کشورها و نهادهای غربی در مورد موجودیت گسترده داعش در افغانستان و تبدیل شدن آن به یک تهدید، بی‌اساس و تبلیغاتی است». وی همچنین اظهار کرد که نیروهای امنیتی در مقابل پدیده داعش در افغانستان، مبارزه جدی انجام داده و به آنان ضربه شدیدی وارد کردند و نمی‌گذاریم از خاک افغانستان علیه امنیت کشورها استفاده شود.

دیدگاه: گزارش خارجی

چالش مسکو در کورسک

ضدحمله اوکراین به خاک روسیه قاعده بازی را تغییر می‌دهد؟

حمله اوکراین به منطقه «کورسک» در غرب روسیه بزرگ‌ترین چالش کنونی ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه در خلال جنگ اوکراین است. حملات اوکراین به غرب روسیه در این منطقه را باید «خبرکننده» توصیف کرد و این درحالی است که پوتین (جمعه) با تشکیل نشست شورای امنیت به این تهاجم واکنش نشان داد و فرماندهان ارتش روسیه به سرعت برای ارسال نیروهای کمکی به مناطق مورد حمله وارد عمل شدند.

درحالی که روسیه به شدت به دنبال خنثی کردن این حمله غافلگیرانه است، پرسش‌هایی در مورد شکست اطلاعاتی و راهبردی مسکو مقابل کی‌یف مطرح شده که براساس برآورد تحلیلگران روس سبب عبور سربازان اوکراینی از مرز و تصرف چیزی حدود ۱۰۰ مایل مربع (۲۵۸ کیلومتر مربع) از قلمرو کورسک شده است؛ وضعیتی که بزرگ‌ترین ضدحمله در خاک روسیه از زمان آغاز جنگ اوکراین به شمار می‌رود. به عقیده تحلیلگران روس حمله به کورسک، نیروهای دفاعی روسیه را به شدت غافلگیر و گرفتار کرده است. یکی از مدیران تجاری روس که خواست نامش فاش نشود در این زمینه می‌گوید: «این ضربه بسیار بزرگی به اعتبار مقامات روسیه، ارتش و پوتین وارد کرده است. زیرا در دو سال‌ونیم گذشته از جنگ به‌جز اراضی اشغالی [در اوکراین] به خاک روسیه کمترین آسیبی وارد نشده بود». به اعتقاد وی اکنون مشخص نیست که این حملات چه تعداد تلفات جانی داشته و چه میزان تخریب صورت گرفته است. بی‌تردید روسیه نمی‌تواند به سرعت جلوی این حمله را بگیرد. از سوی دیگر، مقامات اوکراینی از حمله روسیه به یک سوپرمارکت در منطقه دوتسک شرقی اوکراین خبر دادند که گفته می‌شود دست‌کم ۱۴ کشته و ۳۷ زخمی بر جای گذاشت. ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهوری اوکراین در پی این حمله هشدار داد که روسیه پاسخ این ترور را می‌دهد. همزمان ویلاگونوسان نظامی و برخی تحلیلگران روس ابراز نگرانی کردند که چنانچه حمله متقابل نیروهای کمکی روسیه چند روز دیگر به تعویق بیفتد، بازگیری قلمرو تصرف شده توسط سربازان اوکراینی زمان زیادی به طول می‌انجامد. به عقیده ناظران، تعویق در حملات متقابل می‌تواند، زمان لازم را برای اوکراینی‌ها به منظور ایجاد مواضع مستحکم فراهم کند و در مذاکرات صلح آینده، ابزار چانه‌زنی قدرتمندی را در اختیار کی‌یف قرار دهد. آندری گورولوف یکی از اعضای برجسته پارلمان روسیه، واکنش نادرست به این حمله را محکوم کرد و با انتشار پستی در پیام‌رسان تلگرام از دادستان نظامی خواست درباره تصمیمات فرماندهان برای انتقال نیروهای دفاعی از منطقه کورسک قبل از حمله تحقیق کند. وی همچنین پرسش‌هایی در مورد عدم اقدام نیروهای روسیه مطرح کرد و گفت، گزارش‌های اطلاعاتی مربوط به نیروهای مسلح اوکراین برای حمله به منطقه ۴۸ ساعت قبل از شروع حمله ارائه شده بود.

سرگئی مارکوف، یک تحلیلگر سیاسی مرتبط با کرملین نیز در خصوص حمله اوکراین به خاک روسیه گفت که شکست‌های آشکاری وجود دارد. وی افزود: «این یک ضربه است زیرا بی‌تردید گزارش‌های اطلاعاتی به دست فرماندهان رسیده اما اقداماتی انجام نشده است. این یک شکست برای کل سیستم اطلاعاتی است و از آنجایی که پوتین مسئول آن است پس واضح است که این یک ضربه به پوتین است».

در مورد انتشار ویدئوهایی از خودروهای تهاجمی غربی و سلاح‌های اهدایی غرب که اوکراین در حمله به کورسک از آن استفاده کرده نیز یک استاد دانشگاه روسیه هشدار داد که استفاده از تسلیحات آمریکایی در خاک روسیه، عبور از «خط قرمز دیگر» است و می‌تواند پیامدهای جدی در پی داشته باشد. این استاد دانشگاه که نخواست نامش فاش شود، افزود: «این گامی به سوی تنش بیشتر است و البته که خطرات دیگری نیز وجود دارد زیرا ما نمی‌دانیم روسیه قرار است چه واکنشی نشان دهد».

منبع: واشنگتن پست

برای فعالیت نظامی و آموزش مردم توسط حماس و جهاد اسلامی تبدیل شده بود که مورد هدف قرار گرفت». ارتش اسرائیل در ادامه بیانیه خود مدعی شده که اعداد و ارقام منتشر شده در اخبار به نوعی بیش از میزان واقعی تلفات است». اینکه در غزه و در مدرسه تابعین چه می‌گذرد و آمار دقیق کشته و زخمی‌ها چقدر بوده، موضوعی است که به زودی مستندات آن می‌تواند از سوی مقامات محلی در غزه منتشر شود اما آنچه در این راستا باید زیر ذره‌بین قرار بگیرد این است که چنین اقدامی در غزه اساساً تازه نیست و در گذشته هم مدارس و بیمارستان‌ها و حتی مراکز درمان محلی زیادی مورد هدف قرار گرفته است اما مساله اینجاست که اسرائیل درحال اجرای یک سناریو تکراری در غزه است. با نگاهی به منحنی تحولات جنگ غزه که ۷ اکتبر ۲۰۲۳ تاکنون ادامه دارد به وضوح می‌توان فهمید که اوضاع و احوال در غزه به‌گونه‌ای است که اسرائیل در مدت ۱۰ ماه گذشته صرفاً قصد داشته تا به هر نحوی که می‌تواند حماس و عناصر آن را مورد هدف قرار دهد و به نوعی ترور علنی را روی میز ارتش و وزارت جنگ قرار داده است.

اینکه اسرائیل در طول دو هفته عملیات‌های پهنای خود علیه حزب‌الله لبنان (جبهه شمال) و حماس (جبهه جنوب) افزایش می‌دهد و در این راستا، تعدادی از فرماندهان این جریان‌های را مورد هدف قرار می‌دهد به خوبی نشان از آن دارد که نتایج و تیم وی اساساً هیچ عزم جدی سیاسی برای به ثمر نشستن مذاکرات آتش‌بس و تبادل اسرای خود ندارد. تئوری دیگر این است که اسرائیل در وضعیت کنونی می‌داند که فشار ایالات‌متحده و جامعه ملل می‌تواند توافق آتش‌بس را عملیاتی کند و به همین دلیل تا آخرین لحظه دست از ترور برنمی‌دارد. اما نکته آخر این است که ادعای اسرائیل در مورد مخفی شدن یا حضور عناصر حماس و جهاد اسلامی در مدرسه تابعین در گذشته و توسط ایالات‌متحده هم مطرح شده بود، با این تفاوت که ارتش آمریکا در سال‌هایی که در افغانستان حضور داشت، دائماً مدعی می‌شد که طالبان و القاعده تسلیحات و عناصر خود را در مدارس، مساجد و بیمارستان‌ها پنهان کرده و با همین استدلال حجم گسترده‌ای از عملیات‌های پهنای را علیه این اماکن انجام داد که به کشته شدن هزاران غیرنظامی انجامید و حالا همین پرونده زیر ذره‌بین قضات دیوان کیفری بین‌المللی (ICC) قرار گرفته است. امری که در مورد اسرائیل و حملات گاه و بیگاه آن به مدارس و به صورت کلی مناطق غیرنظامی غزه هم صدق می‌کند.

دیگر، دفتر رسانه‌های دولتی در غزه اعلام کرده که حملات اسرائیل در زمانی انجام شد که این آوارگان درحال ادای نماز صبح خود بودند که همین موضوع هم منجر به افزایش شدید تعداد تلفات انسانی شده است. رویترز به نقل از یک منبع امدادی در غزه اعلام کرده که پزشکان هنوز نتوانسته‌اند به همه اجساد دسترسی پیدا کنند که نشان می‌دهد عمق و گستره کشتاری که توسط اسرائیل رخ داده بیش از حد سطحی است که گزارش شده است.

مخدوش کردن آتش‌بس

در مورد این اقدام اسرائیل واکنش‌های زیادی رخ داده که مهم‌ترین آنها مربوط به فرانسه، آلبانی، گراشگر و یژه حقوق بشر سازمان ملل متحد در امور فلسطین است. او اعلام کرد: «اسرائیل در بجهوبه بی‌تفاوتی تمامی ملت‌های متمددن با سلاح‌های آمریکایی و اروپایی، اقدام به کشتار فلسطینی‌ها در غزه می‌کند که آخرین آن کشتار مدرسه تابعین است و به وضوح درحال تماشای یک نسل‌کشی علیه فلسطینیان هستیم». آلبانیز همچنین گفت که به همراه دیگر کارشناسان سازمان ملل، تشدید خشونت در منطقه و آخرین دور عملیات کشتارها و ترورهای غیرقانونی از لبنان تا ایران را محکوم می‌کنیم و خواستار انجام تحقیقات مستقل، شفاف و پاسخگویی اسرائیل شد. به باور گراشگر و یژه حقوق بشر سازمان ملل متحد در امور فلسطین، این اقدامات اسرائیل بدون شک می‌تواند مصداق بارز ایجاد مداخله در صلح و به بن‌بست کشیدن آتش‌بس غزه تلقی شود.

علاوه بر این، دفتر آیت‌الله سیدعلی سیستانی در عراق هم به این حملات اسرائیل واکنش نشان داد و در بیانیه‌ای هدف قرار دادن مدرسه تابعین در غزه را جنایتی هولناک خطاب کرد. از سوی دیگر حماس، دفتر سیاسی انصارالله یمن، وزارت خارجه سوریه، مصر، اردن، قطر، لبنان، عربستان سعودی، محمد شیخ السودانی، نخست‌وزیر عراق با صدور بیانیه‌ای این اقدام اسرائیل علیه غیرنظامیان را کشتارهای خونین دانسته و آن را محکوم کردند.

آنچه در این راستا باید مورد نظر قرار بگیرد، روایت اسرائیل از هدف قرار دادن این مدرسه است که غیرنظامیان زیادی در آن به عنوان آواره به آن پناه برده بودند. ارتش اسرائیل با انتشار بیانیه‌ای به این موضوع اشاره کرده که براساس اطلاعاتی که در اختیار آنها بوده، حدود ۲۰ نفر از اعضای ارشد حماس در مدرسه تابعین فعالیت می‌کردند و این مدرسه به یک مجتمع

قتل عام در مدرسه

حمله وحشیانه ارتش اسرائیل به مدرسه‌ای در غزه، باعث جان باختن بیش از ۱۰۰ نفر شد
کشورهای جهان، حمله اسرائیل به مدرسه تابعین در غزه را محکوم کردند
آیا این حمله مذاکرات آتش‌بس را به تعویق می‌اندازد؟

پس از انتشار بیانیه مشترک آمریکا، قطر و مصر در مورد توافق بر سر نهایی کردن مذاکرات آتش‌بس در غزه و ابلان آن به حماس و اسرائیل، موج گسترده‌ای از حمایت‌های سیاسی در این خصوص به راه افتاد. کشورهای عربی به صورت جداگانه با صدور بیانیه رسمی از این اقدام حمایت کردند و آن را یک گام مثبت برای خاتمه جنگ از حیث سیاسی دانستند. از سوی دیگر، اتحادیه اروپا از زبان جوزف بورل، مسئول سیاست خارجی این بلوک سیاسی - اقتصادی به تمامی طرف‌ها اعلام کرد که به صورت کامل از این مذاکرات حمایت خواهد کرد و در این راستا برخی از مقامات اروپایی مانند امانوئل ماکرون، رئیس‌جمهوری فرانسه همچنین شارل میشل، رئیس شورای اروپا به انضمام اورزلا فون درلاین، رئیس کمیسیون اروپا از بیانیه و فراخوان آمریکا، مصر و قطر برای توافق بر سر آتش‌بس در غزه حمایت کردند.

اینکه کشورهای عربی و اروپایی طرحی که آمریکا ستون فقرات آن را طراحی کرده است را مورد تأیید قرار می‌دهند و به‌نوعی از دو طرف جنگ، یعنی حماس و اسرائیل می‌خواهند که به روند فعلی جنگ خاتمه دهند، موضع جدید به حساب نمی‌آید و اساساً نمی‌توان آن را یک تحول شگرف درخصوص جنگ غزه دانست اما مساله آتش‌بس غزه و عزم ایالات‌متحده به عنوان قوی‌ترین و اصلی‌ترین حامی اسرائیل، زمانی اهمیت پیدا می‌کند که منابع کاخ سفید هم صراحتاً به این موضوع اشاره دارند که فشارهای واشنگتن باعث شده تا اسرائیل و نتانیاهو به ریل اصلی مذاکره بازگردند؛ به گونه‌ای که دفتر نتانیاهو پس از انتشار بیانیه و فراخوان آمریکا، مصر و قطر اعلام کرد که تل‌آویو هیأتی را برای شرکت در این مذاکرات اعزام خواهد کرد.

این مواضع نتانیاهو برای برخی از تحلیلگران سیاسی در اسرائیل نوعی پیام مثبت قلمداد می‌شود اما بسیاری از مفسران و ناظران بین‌المللی و منطقه‌ای می‌دانند که نتانیاهو با این اقدامات صرفاً به دنبال آن است تا بتواند در حوزه سیاسی با کارشکنی‌های متعدد و مخابره پیام‌های ضدتوقیف، فرصتی را برای پیشروی نظامی در غزه و ریشه‌کن کردن حماس به دست بیاورد که خروجی همین تفکر روزبه‌روز غیرنظامیان زیادی را به کام مرگ می‌کشاند.

آخرین نمونه خروجی این تفکر را می‌توان با مصادف شنبه در مرکز غزه مشاهده کرد. براساس اعلام خبرگزاری رسمی فلسطینی (وفا)، نیروی هوایی ارتش اسرائیل با شلیک سه موشک هوا به زمین مدرسه تابعین در محله الدراج واقع در غزه را مورد هدف قرار داد. به استناد داده‌های رسانه‌های منتشر شده از سوی رسانه‌های محلی و خارجی در این مدرسه حدود ۴ تا ۵ هزار نفر از آوارگان فلسطینی اسکان داشته‌اند و چیزی حدود ۱۰۰ نفر کشته و ده‌ها نفر نیز زخمی شده‌اند. این درحالی است که مقامات امدادی در غزه اعلام کرده‌اند که به دلیل تجمع جمعیت در این مدرسه، ممکن است میزان کشته و زخمی‌ها افزایش پیدا کند و حتی اعلام شده که به دلیل حجم بالای کشته‌ها و خرابی‌های ناشی از برخورد موشک‌های اسرائیل نمی‌توانند اجساد را شناسایی کنند و حتی برخی از آنها دارای سوختگی هستند و باید تشخیص هویت شوند. از سوی

دریچه: تحلیل عادات

سیستم قطع است!

راه عبور از اختلالات سیستمی

حسن محرابی
پژوهشگر

سیستم قطع است! این پاسخی است که هر لحظه‌ای یک کار مربوط به سیستم و شبکه اینترنتی داریم می‌توانیم آن را بشنویم. بدتر از آن هم این است که نمی‌توانیم واکنشی داشته باشیم و متصدی مربوطه خیلی راحت این جمله را بارها و به کرات در روزهای مختلف به مراجعین تحویل می‌دهد و احتمالاً از بیان آن ناراحت نمی‌شود.

اتخاذ روش سیستماتیک برای انجام فعالیت‌های اداری در کشور ما و صدا البته برای همه جهان به این دلیل صورت گرفته که علاوه بر یکپارچه‌سازی فعالیت‌ها، مردم اذیت نشوند، در اسرع وقت کارشان انجام گرفته و همچنین نیاز نباشد از خانه بیرون بیایند و در خیابان‌ها تردد کنند اما در عالم واقع ماجرا شکل دیگری دارد و برای پیگیری کارت سوخت خود یا مدارک دیگر مثل کارت بانکی فرد باید حتماً به دفاتر خدمات الکترونیکی و بانک در مناطق مختلف شهر مراجعه کند و حداقل با رفت و برگشت دو ساعت وقتش تلف خواهد شد. مشکل دیگر تحویل گرفتن یک شناسنامه یا کارت ملی یا گواهینامه است. این مدارک از طریق ارسال به درب منازل فرستاده می‌شود. در اغلب موارد متصدی مربوطه فقط یک‌بار زنگ در منزل متقاضی را فشار می‌دهد و بلافاصله آن را برگشت می‌زند. انگار متقاضی یک مدرک پس از تحویل مدارک لازم به دفاتر الکترونیکی باید پشت در خانه کشیک بایستد تا به محض به صدا درآمدن زنگ در حاضر شود! درحالی که متقاضی اصلاً خبری از زمان ارسال مرسوله ندارد و فرستنده مرسوله حاضر نیست (یا توانمندی ندارد) که با یک پیامک به اطلاع افراد برساند چه روزی قرار است مرسوله او تحویل داده شود! این موضوع فقط در مورد مرسوله‌های شامل مدارک نیست، حتی در مورد سفارش غذا و کالا هم وضعیت مناسب نیست. تاخیر در فرستادن کالاهای سفارش شده یک رویه است. البته اشتباه فرستادن سفارش و کالاهای مورد تقاضا هم گاهی وجود دارد اما مشکل زمانی مضاعف می‌شود که مشتری بخواهد اشتباه را درست کند! از این زمان کار برای مردم بسیار پیچیده و سخت می‌شود، ولی وقتی مثلاً مشکل هم حل شد و سفارش ناهار برای شام! به دست مشتری رسید، آیا می‌توان مدعی شد مشکل مرتفع شده است!؟

چنین وضعیتی ناشی از چیست؟ در مرحله اول برخی از افرادی که مجری عملیات الکترونیکی هستند فقط به این بسنده می‌کنند که اگر سیستم وصل بود کار را انجام دهند اگر هم قطع شد به مردم می‌گویند سیستم قطع است اما همین دستان اگر سیستم موبایل شخصی‌شان قطع شود چه اقداماتی که نمی‌کنند تا سیستم‌شان وصل شود!

در خصوص تحویل سفارش‌های الکترونیکی هم تقریباً وضعیت مشابهی رایج است. مسئول ارسال و تحویل بیشتر به فکر حقوق و دستمزدی است که خواهد گرفت و رسیدن مرسوله به دست مشتری اولویت لازم را ندارد. مسأله دیگر آن است که به دلیل کثرت مشکلات و اشتباهات، مردم کمتر به دنبال پیگیری و حل مشکل هستند و راحت‌ترین کار برای یک مجموعه در پاسخ به مشتری این است که سیستم قطع است و تمام! مردم هم که به شنیدن چنین پاسخ‌هایی عادت کرده‌اند باید به تماشای هم بنشینند تا سیستم وصل شود.

در هر حال باید به این باور رسید که سیستم‌ها و فناوری باید انعطاف‌پذیر باشند و صرفاً یک بعدی نباید با آن مواجه شد. هم‌چنین نمی‌توان از سیستم سنتی بهره گرفت، بلکه باید به صورت مستمر بهره‌گیری از سیستم و فناوری را به روز کرد زیرا امروزه فناوری‌ها آقدر پیشرفت کرده‌اند که نیازی به دخالت نیروی انسانی در بسیاری از حوزه‌ها نیست. مراکز که سیستماتیک و دیجیتال خدمات ارائه می‌کنند نباید به برنامه‌های ضعیف و بدون پشتیبانی متکی بوده، یا فقط از یک پایگاه داده استفاده کنند. از همه مهم‌تر باید بدانیم که تمام هزینه‌های سیستم از مالیت‌های مردم تأمین می‌شود و اصولاً سیستم برای ارائه خدمات به مردم است و در کشورهای دیگر نمی‌شود سیستم قطع است. بنابراین تمامی سیستم‌های ارائه خدمات می‌توانند معتقد باشند: ما یک سیستم مبتنی بر فناوری هستیم. ما راه‌حل ایجاد می‌کنیم، نه مشکل و باید باور کنیم راه بهتری وجود دارد! در چنین شرایطی مردم می‌فهمند مشکلات بسیار جدی گرفته شده و ناشناخته‌ها کمتر و مشکلات موقتی و حداقلی وجود خواهند داشت. در نهایت نیز زمانی که نیازهای مردم برآورده شود شانس پایداری به خط مشی استفاده از خدمات سیستماتیک افزایش می‌یابد.

فراخوان جایزه نجفی

به منظور پاسداشت یاد ابوالحسن نجفی در عرصه ترجمه و تشویق مترجمان در اعتلای زبان فارسی، مرکز فرهنگی شهر کتاب مراسم هشتمین دوره این جایزه را بهمن امسال برگزار و از بهترین ترجمه رمان و مجموعه داستان کوتاه که سال ۱۴۰۲ منتشر شده، با اهدای جایزه و نشان ابوالحسن نجفی تقدیر می‌کند. مترجمان و ناشران می‌توانند دو نسخه از کتاب خود را تا پایان شهریور ۱۴۰۳ به دبیرخانه جایزه ارسال کنند.

دایره‌المعارف مصاحب در ترازو

دایره‌المعارف فارسی تألیف غلامحسین مصاحب، یکشنبه ۲۱ مرداد در هفدهمین نشست از سلسله نشست‌های «صد کتاب ماندگار قرن» با حضور دکتر حسین معصومی همدانی و دکتر علی اشرف صادقی از اعضای پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی، معرفی و بررسی می‌شود. این نشست به دبیری غلامرضا امیرخانی عضو هیئت علمی سازمان اسناد و کتابخانه ملی، ساعت ۱۰ صبح در سالن فرهنگ کتابخانه ملی ایران برگزار می‌شود.

رمان تازه الیف شافاک

«رودخانه‌هایی در آسمان»، جدیدترین رمان الیف شافاک داستان یک قطره باران است که در طول هزاره‌ها فرود می‌آید. در نینوا، در قرن هفتم پیش از میلاد، بر پوست سر آشوربانیپال فرود می‌آید، پادشاهی که موجب می‌شود تا گیلگمش از نابودی نجات یابد. شافاک در مصاحبه‌ای هم‌زمان با انتشار نهمین رمانش گفت ادبیات داستانی پادزهر دوران قطبی و درهم شکسته ما است و این رمانش برای همدلی است.

عصیان یک میان‌درو

رابرت زارتسکی در زندگی‌ای که ارزش زیستن دارد نگاه آلبر کامو به معنای زندگی را تشریح و تحلیل می‌کند

آلبر کامو (۷ نوامبر ۱۹۱۳ — ۴ ژوئیه ۱۹۶۰)، فیلسوف و رمان‌نویس برجسته فرانسوی - الجزایری بود که با نوشته‌های پرشمار خود تأثیری بسزا بر جریان‌های فکری اروپا در قرن بیستم گذاشت. کامو سال ۱۹۵۷ برنده نوبل ادبیات شد و دو کتاب «بیگانه» و «طاعون» از مشهورترین آثار او به‌شمار می‌آیند. کتاب‌های بسیار زیادی درباره زندگی و افکار کامو منتشر شده است. کتاب «زندگی‌ای که ارزش زیستن دارد» آلبر کامو و تمنای معنا نوشته رابرت زارتسکی کتاب نسبتاً جدیدی است و نقل‌قول‌های زیادی از کتاب‌های دیگری که درباره کامو نوشته شده، در آن آمده است. انتشارات ققنوس به‌تازگی این کتاب را با ترجمه محمدرضا عشوری منتشر کرده است.

رابرت زارتسکی، زندگی‌نامه‌نویس ادبی و تاریخ‌نگار فرانسوی متولد ژوئن ۱۹۵۵، استاد علوم انسانی در کالج آنورز دانشگاه هوستون و نویسنده کتاب‌های زیادی است. زارتسکی سردبیر Los Angeles Review of Books و ستون‌نویس The Forward است و هم‌چنین در روزنامه‌های «نیویورک تایمز»، «لس‌آنجلس تایمز» و... می‌نویسد. او پیش از کتاب «زندگی‌ای که ارزش زیستن دارد» کتاب «آلبر کامو: عناصر یک زندگی» را نوشته بود. زارتسکی در سخن‌آغازین درباره اینکه چرا دوباره سراغ نوشتن کتابی درباره زندگی کامو رفته است می‌نویسد: «وقتی کتاب قبلی، آلبر کامو: عناصر یک زندگی، را نوشتم تلاش کردم با دست‌نهایی افکار و نوشته‌های کامو در چهار مقطع مهم زندگی‌اش، توضیحی برای معنای آن‌ها در زمینه شکل‌گیری‌شان بیابم. من مورخ آن زمان اعتقاد داشتم و اکنون نیز معتقدم که با توسل به این رویکرد مطالب بسیاری برای گفتن وجود دارد. اما با اینکه کتاب را تمام کرده بودم ناراضی بودم، چون احساس می‌کردم با پایبندی به زمینه‌های تاریخی، برخی از مضامین فکری یا اخلاقی کاملاً مرتبط با کار کامو را نادیده گرفته‌ام. بعضی از این عناصر همچون افسوسد برخاسته از شرایط انسانی است، بعضی مانند پایبندی یا میان‌درویی فضایی‌اند که انسان باید در مسیر آن‌ها گام بردارد و بعضی دیگر مثل عصیان یا سکوت جلوه‌هایی اساسی و در عین حال اخلاقی از زندگی ما ارائه می‌دهند. کوتاه اینکه، به اعتقاد من این بخش‌ها در تلاش ما برای تعیین چارچوب زندگی‌ای که ارزش زیستن دارد ضروری‌اند». کتاب «زندگی‌ای که ارزش زیستن دارد» آلبر کامو و تمنای معنا» به جز سخن‌آغازین و سخن پایانی، پنج فصل دارد که عنوان این فصل‌ها عبارتند از: افسوسد، سکوت، میان‌درویی، پایبندی، عصیان.

«زندگی‌ای که ارزش زیستن دارد» کتابی است درباره کامو، اما زندگی‌نامه به معنای معمول آن نیست، نویسنده سعی کرده در این کتاب، تفکرات و اندیشه‌های کامو را بر بستر زندگی و تجربیات کامو فهم کند، بنابراین مباحثی را طرح می‌کند که از بسیاری جهات جدیدند، مثل سکوت که در ارتباط با رابطه کامو با مادرش در آثار کامو حضور پررنگی دارند و پایبندی که از پایبندی به تنها آموزه پدرش، یعنی پایبندی به انسان و ذات انسانی برای کامو به ارث رسیده است. خاطرات کودکی کامو مملو از سکوتی بود که نه قابل مشاهده بود و نه قابل تعریف اما حضوری محسوس و آشکار در جهانش داشت. مادر کامو به سختی می‌شنید و از آن سخت‌تر سخن می‌گفت. این سکوت مادر، مادری که آخرین اثرش را تقدیم به او کرده بود و آرزو داشت هر چه نوشته را بخواند تأثیری دیرپا بر کامو داشت، به طوری که به ادعای زارتسکی بیش از آفتاب و دریا این سکوت بود که آثار کامو را پُر کرده بود. برای کامو سکوت پیش از انسان وجود داشت و همه چیز را دربر گرفته بود حتی پدرش را. هیچ کس درباره پدر حرف نمی‌زد تنها خاطره‌ای که از پدر باقی مانده بود، خاطره‌ای بود از مواجهه پدر با مجازات

اعدام، مواجهه‌ای که در اکثر آثار کامو درباره‌اش خوانده‌ایم. پدر او یک روز صبح به تماشای مجازات اعدام یک قاتل رفته بود، بعد از مراسم اعدام سریع به خانه برگشت و در حمام بالا آورد و تا پایان عمر از آن روز و آنچه دیده بود با کسی سخنی نگفت اما آلبر کامو این تغییر حال پدر را دید و سال‌ها بعد در نوشته‌هایش منعکس کرد، از جمله شرح دقیق آن در «بیگانه» و «آدم اول» و «تاملاتی در باب گیوتین». پدر کامو در مواجهه با اعدام و اکتشی جز تهوع نداشت و همین حس را به پدرش منتقل کرد و پسر تا پایان عمر به این حس از پدر پایبند ماند و همه عمر با مجازات اعدام مبارزه کرد. وقتی به آلبر کامو نگاه می‌کنیم، نویسنده‌ای می‌بینیم که تا لحظه آخر به دنبال هدفی متعالی بود، هدفی که «معنای زندگی» پر بار این متفکر را به خود اختصاص داده بود: مخالفت با مجازات اعدام.

رابرت زارتسکی در کتابش کوشیده بین اتفاقات و مسائل امروزی جهان، به‌عنوان مثال بهار عربی و دیدگاه کامو پیوند برقرار کند. این موضوع نشان می‌دهد افکار و دیدگاه‌های کامو، برخلاف بسیاری از روشنفکران، کهنه و قدیمی نشده است و هم‌چنان دغدغه‌های روزبه‌روز بیشتر با مسائل جهان ربط پیدا می‌کند.

زارتسکی معتقد است اندیشه و تفکرات کامو بر سه موضوع

زندگی‌ای که ارزش زیستن دارد
آلبر کامو و تمنای معنا / رابرت زارتسکی
ترجمه محمدرضا عشوری
انتشارات ققنوس / ۲۱۶ صفحه / ۱۸۰ هزار تومان

استوار است و این سه موضوع در بسیاری از کارهای آلبر کامو وجود دارد و عبارتند از عصیان، میان‌درویی و پوچی (اِپسورد). نویسنده در این کتاب، دو موضوع تازه هم در کارها و نظریات کامو پیدا کرده است: سکوت و پایبندی. او می‌نویسد این دو موضوع را کمتر کسی در کارهای کامو دیده است و بنابراین هم‌وغم خودش را در این کتاب بر روی این دو موضوع گذاشته است. نویسنده موضوع سکوت را به حضور مادر در کارهای کامو ربط می‌دهد و موضوع پایبندی را در پرتو رابطه کامو با پدرش می‌بیند. نویسنده این کتاب، نمودهای سکوت در آثار کامو را حضور ساکت و خاموش مادر می‌داند. تنها آرزوی کامو این بود که کاش مادرش می‌توانست نوشته‌های او را بخواند. موضوع پایبندی را هم به تاثیر پدر در زندگی کامو ربط می‌دهد و می‌نویسد: کامو هیچ‌گاه فرصت شناخت پدرش را پیدا نکرد اما در تمام عمرش به تنها آموزه‌اش یعنی پایبندی به انسان و ذات انسانی وفادار ماند.

یکی از موضوعات مطرح شده در کتاب «زندگی‌ای که ارزش زیستن دارد» اِپسورد است که در فارسی به پوچی ترجمه شده است. این واژه در کارهای کامو بسامد زیادی دارد. از این‌رو، مترجم کتاب واژه «اِپسورد» را در بسیاری از فرازهای کتاب به کار برده است، نه واژه پوچی را. استدلال او این است که پوچی به نیهیلیسم نزدیک است تا افسوسد و از نظر کامو افسوسد و نیهیلیسم با هم تفاوت دارند، همان‌طور که بین عصیان و انقلاب هم تفاوت قائل است.

اندکی پس از انتشار «اسطوره سیزیف» در سال ۱۹۴۲، کامو به این نتیجه رسیده بود که باید از افسوسد فراتر برود. با این تشخیص درستی که از وضع بشر داشت آگاه بود این آموزه راهنمای مناسبی برای شرایط نامیدکننده فرانسه تحت اشغال نازی‌ها نیست. کامو، قبل از آنکه به جنبش مقاومت پیوندد و نهایتاً ویراستار روزنامه زیرزمینی «کُمبا» شود، مشغول برنامه‌ریزی برای نوشتن دوره دوم آثارش بود با مضمون عصیان. بررسی مفهوم افسوسد در کارهای کامو، تبیین مفهوم عصیان، نقش سکوت در آثار و اندیشه‌های کامو و آکاوی سه اثر مشهور کامو یعنی «بیگانه»، «طاعون» و «اسطوره سیزیف»، برخی از بحث‌های خواندنی این کتاب هستند. زارتسکی با زبانی روان، مفاهیم پیچیده فلسفی را شرح می‌دهد تا خواننده درک عمیق‌تری از دیدگاه و اندیشه‌های کامو پیدا کند. این کتاب برای علاقه‌مندان به ادبیات و فلسفه و اندیشه‌های کامو خواندنی و جذاب است و نکات و موضوعات تازه‌ای را در ارتباط با افکار و اندیشه‌های کامو مطرح می‌کند.

گزارش سینمای جهان

اکران دوباره میان ستارهای

۱۰ سال از اولین نمایش فیلم گذشت

شاید باورش سخت باشد اما از اولین باری که به تماشای فیلم «میان ستارهای» ساخته کریستوفر نولان نشستیم تا به امروز ۱۰ سال می‌گذرد. حالا به مناسبت دهمین سالگرد ساختنش این فیلم با کمی تأخیر دوباره به سینماها بازمی‌گردد. این فیلم محصول کمپانی پارامونت پیکچرز قرار بود در ۲۷ سپتامبر بار دیگر اکران شود، اما تقریباً با دو ماه تأخیر و از ۶ دسامبر به نمایش در خواهد آمد.

«میان ستارهای ساخته معروف کریستوفر نولان در نسخه‌های ۷۰ میلی متری آی‌مکس و همچنین دیجیتال نمایش داده می‌شود. به گفته افراد آگاه، تاریخ اکران در سینما برای هماهنگی با نمایش مجدد این فیلم در سامانه‌های نمایش آنلاین تغییر داده شد. کمپانی برادران وارنر که یکی از تهیه‌کنندگان این فیلم است، در حال همکاری با پارامونت برای نمایش مجدد این فیلم است. ایده ساخت فیلم توسط لیندا ایست، فیزیکدان نظری کیپ تونر که در سال ۱۹۹۷ برای ساخت فیلم تماس همکاری کرده بود، داده شد و دو سناریو براساس کارهای تونر نوشته شد و استیون اسپیلبرگ برای ساخت آن ابراز علاقه کرد. در سال ۲۰۰۹ اسپیلبرگ کمپانی خود دریم‌ورکس را از پارامونت به شرکت والت دیزنی برد و پارامونت به یک کارگردان جدید برای ساخت میان ستارهای نیاز داشت، در نهایت قرعه ساخت این فیلم به نام نولان افتاد و او نوشتن فیلمنامه را آغاز کرد. فیلمنامه این فیلم را نولان به همراه برادرش جانانان نوشته و فیزیکدان نظری، کیپ تونر یکی از تهیه‌کنندگان اجرایی و مشاور علمی فیلم بود. «میان ستارهای» در ۵ نوامبر ۲۰۰۱ به نمایش درآمد و فروش چشمگیر ۷۳۱ میلیون دلار در گیشه جهانی داشت. متیو مک‌کانهی، آن هاناوی، جسیکا چستین و مت دیمن در این فیلم بازی می‌کنند که در آینده‌ای ضدآرمانشهری اتفاق می‌افتد که در آن گروهی از فضانوردان باید به دور دست‌های فضا سفر کنند تا سیاره‌ای جدید برای استعمار بشر پیدا کنند. این اثر در فضایی ویران شهری جریان دارد که بشریت در تلاش است تا در آن زنده بماند. داستان آن در واقع درباره فضانوردانی است که از طریق کرم‌چاله‌ای در نزدیکی زحل به کهکشانش دیگری سفر می‌کنند تا سیار قابل سکونتی بیابند. فیلمبرداری آن در سه ماه پایانی سال ۲۰۰۳ در آلبرتا کانادا، جنوب ایسلند و لس‌آنجلس انجام شد.

این فیلم نامزد پنج جایزه اسکار و برنده بهترین جلوه‌های بصری شد. به گزارش روتی، «میان ستارهای» به طور کلی با استقبال مثبت منتقدان و تماشاگران مواجه شد. بسیاری از آنها، فیلم را به دلیل جلوه‌های بصری برجسته، رویکرد علمی دقیق و داستان احساسی آن تحسین کردند. با این حال، برخی نیز به پیچیدگی‌های داستان و زمان طولانی فیلم اشاره کرده و آن را برای برخی از تماشاگران چالش‌برانگیز دانستند. فیلم میان ستارهای به‌عنوان یکی از مهم‌ترین و تأثیرگذارترین فیلم‌های علمی-تخیلی دهه اخیر شناخته می‌شود و در میان طرفداران نولان و سینمای علمی-تخیلی جایگاه ویژه دارد. این فیلم همچنین به دلیل دقت علمی و به تصویر کشیدن اختراعات نظری از سوی بسیاری از ستاره‌شناسان تحسین شد. این فیلم در جوایز اسکار نامزد دریافت پنج جایزه و از این بین موفق به دریافت جایزه بهترین جلوه‌های ویژه شد. میان ستارهای همچنین برنده چند جایزه دیگر برای جلوه‌های ویژه، فیلمبرداری و موسیقی فیلم شده است. نولان مدت‌هاست که از طرفداران فیلم و همچنین فناوری ایمکس بوده است. او برای «اوپنهایمر» که پر فروش فیلم خود درباره ساخت بمب اتمی است از تماشاگران خواست تا فیلم را در سینماهای imax تماشا کنند. کریستوفر نولان، سازنده سه‌گانه «شوالیه تاریکی»، «آغاز» و «انت» یکی از مشهورترین و تأثیرگذارترین کارگردانان معاصر در سینمای جهان است. او در ۳۰ جولای ۱۹۷۰ در لندن، انگلستان متولد شد و به دلیل سبک خاص و پیچیده روایت‌هایش شناخته می‌شود. نولان امسال نخستین اسکار کارنامه خود را برای کارگردانی و تهیه‌کنندگی فیلم «اوپنهایمر» به‌خانه برد.

اکران یخ‌زده ۳ سه سال دیگر

دیزنی اعلام کرد: فیلم «یخ‌زده ۳» سال ۲۰۲۷ اکران می‌شود و هدف آن پاسخگویی به پرسش‌های بی‌پاسخ مانده قبلی است. داستان «یخ‌زده ۳» ۲ مثل ماجرای قبلی درباره پادشاهی خیالی آرندل است و کریستن بل در نقش آنا و آیدینا منزل در نقش السا صدای پیشگی کرده‌اند. جانانان گروف نیز نقش کریستوف و جاش گاد نقش آدرپرفی باهوش اولاف را تکرار کرده‌اند.

آواتار ۳ به نام آتش و خاکستر

جیمز کامرون، کارگردان «آواتار» و بازیگران آن زویی سالدانا و سم ورتینگتون برای نخستین بار عنوان رسمی سومین فیلم «آواتار» را دیروز جمعه در نمایشگاه D۲۳ اعلام کردند و گفتند: این فیلم با نام «آواتار: آتش و خاکستر» راهی سینماها خواهد شد. کامرون از این فیلم به‌عنوان یک ماجراجویی جنون‌آمیز و جشنی برای چشم‌ها یاد کرد که بیش از هر زمان دیگری از نظر عاطفی تأثیرگذار است.

درگذشت تهیه‌کننده روبان سفید

مارگارت منه‌گن، تهیه‌کننده پیشگام که در طول دهه‌ها فعالیت حرفه‌ای یکی از چهره‌های اصلی صنعت فیلم فرانسه بود، در ۸۳ سالگی درگذشت. او در طول دوران حرفه‌ای، نقش کلیدی در آکادمی سزار داشت و فیلم‌هایی برای کارگردانانی مطرحی چون اریک رومر، باریت شرودر، ویم وندرس، آندری وایدا، آگنیشکا هلند و میشائیل هانکه از جمله فیلم برنده نخل طلا «عشق» و «روبان سفید» در سال ۲۰۱۲ را تهیه‌کنندگی کرد.

حذف زنان کمدین؟

خبرگزاری فارس با راه‌اندازی یک پویش خواستار توقیف جوکر زنان شده است

قرار گرفت و دست‌به‌دست شدن بخش‌هایی از آن در فضای مجازی هم به خوبی نشان می‌دهد که این برنامه دیده شده و مورد استقبال قرار گرفته. جالب اینجاست که انتقادهایی از سوی شبکه‌های فارسی‌زبان خارج از کشور به این برنامه شده و حاضران در آن به خاطر به سخره کشیدن خواننده‌های زن پیش از انقلاب مورد انتقاد قرار گرفتند. اما داستان به اینجا ختم نشد. پویش فارس همچنان ادامه دارد و حالا آنطور که این خبرگزاری اعلام کرده است تعداد امضاها آن به بیش از ۱۰ هزار رسیده است که طبق قرار در سطح بالاتری از مقام مسئول توسط خبرنگاران فارس همانند بقیه پویش‌های مشابه پیگیری می‌شود.

در بخش‌هایی از متن این پویش آمده است: «اخیراً در برنامه‌ای به نام جوکر درحال حاضر فصل دوم آن قبل از محرم شروع شده است، شاهد فصل جدیدی از ناهنجاری و شوخی‌های غیراخلاقی و جنسی در نمایش خانگی هستیم. حتی نحوه و میزان شوخی‌ها هم حالت رکیک‌تر به خود گرفته است، به طوری که در خلوت نیز اگر بخواهی این برنامه را تماشا کنی مایه شرمساری و تاسف است و احساس می‌کنی درحال صدمه زدن به فرهنگ و اخلاق هستی. سازنده این برنامه احسان علیخانی با این اثر ثابت کرد می‌تواند از تمام همکاران به نامش در ساخت چنین محتواهای سخیفی، عمل کرده و از آنها جلو بزند! اگر بخواهیم یکی از مصادیق استحاله فرهنگی را در کشور نام ببریم. نمایش خانگی یک الگوی باز در این زمینه است و برنامه جوکر می‌تواند سرآمد سایر برنامه‌های سخیفی این فضا باشد.

در متن این پویش از مسئولان خواسته شده کسانی که به این برنامه مجوز داده‌اند و عوامل آن بازخواست شوند. جالب اینجاست با اینکه راه‌اندازی این پویش به مدت‌ها قبل از پخش «جوکر ۲» با حضور بانوان برمی‌گردد، در آن اشاره مستقیم و صریح به پخش این قسمت شده و بدون اینکه این قسمت‌های دیده شود، درباره آن پیش‌داوری صورت گرفت و ساخت این قسمت‌ها که آنطور که در متن پویش آمده به صورت مختلط برگزار می‌شود، مورد تقیب قرار گرفته است. در بخش دیگری از متن این پویش آمده: «نکته تاسف‌انگیز دیگر در این برنامه اضافه کردن بانوان

«جوکر ۲» با حضور بانوان بی‌سروصدا منتشر شد. انگار دست‌اندرکارانش هم می‌دانستند برای اینکه بتوانند این فصل را بدون جاروجنجال و بگیروبیند منتشر کنند، باید دست به عصا حرکت کرده و این قسمت‌ها را بدون تبلیغات و در سکوت و آرامش به انتشار دریاورند. اما همه اینها درحالی اتفاق افتاد که یک هفته قبل از انتشار «جوکر ۲» با حضور بانوان، ساترا اعلام کرد: پخش این برنامه را گردن نمی‌گیرد! در واقع درحالی که انتشار فصل دوم «جوکر» به پایان رسید و منتظر پخش فصل جدید بودیم، سازمان تنظیم مقررات رسانه‌های صوت و تصویر فراگیر در فضای مجازی اعلام کرد که برخی قسمت‌های «جوکر ۲» فاقد مجوز انتشار و مورد تأیید ساترا نیست! البته این اطلاعیه پس از آن منتشر شد که خبرگزاری فارس پویش «حیازدایی با چاشنی خنده در جوکر» را از اواخر تیرماه راه‌اندازی کرد و فشارهای بر انتشار «جوکر ۲» بیشتر شد. اما ساترا در اطلاعیه خود اشاره دقیقی به آنچه مجوز نداشت نکرده بود و تنها تأکیدش بر این بود که باید محتوای این برنامه اصلاح شود. پس می‌توان نتیجه گرفت که این اطلاعیه در واکنش به همان پویش خبرگزاری فارس منتشر شده تا اندازه‌ای از فشار برای جلوگیری از پخش ادامه این برنامه کاسته شود.

این درحالی بود که قسمت‌های منتشر شده «جوکر ۲» در پلتفرم پخش‌کننده هنوز دیده می‌شد اما ساترا در این بیانیه درباره انتشار برخی قسمت‌های آن و در واکنش به انتقاداتی مردمی اعلام کرد: «نظر به تماس‌های مردمی با سازمان تنظیم مقررات رسانه‌های صوت و تصویر فراگیر در فضای مجازی (ساترا) با موضوع انتقاد از برخی بخش‌های برنامه جوکر ۲ به اطلاع می‌رساند برخی بخش‌های منتشر شده در سریال جوکر ۲ که برخلاف فرهنگ اسلامی ایرانی و منافی عفت و حیای عمومی است، مورد تأیید ساترا نیست. لذا مجوز انتشار صادر نشده است و به تیم تولیدکننده ابلاغ شده است که باید محتوا را اصلاح کند و در صورت ادامه این روند برای ادامه تولید این سریال مجوز صادر نخواهد شد».

با پخش سری جدید با حضور بانوان مشخص شد که این فصل موفق به دریافت مجوز شده و احتمالاً توانسته نظر ممیزان ساترا را جلب کند. می‌توان گفت سرانجام علیخانی توانست آنچه را سال‌ها منتظر آن بود به نتیجه برساند و بعد از گذشت سه سال از آغاز انتشار برنامه «جوکر»، فصل جدید این برنامه این‌بار با حضور بانوان بعد از ایام سوگواری محرم در شبکه نمایش خانگی منتشر کرد.

این برنامه در مقطعی به دلیل پخش به دلیل حضور صرف مردان با واکنش‌هایی همراه بود؛ با این حال، احسان علیخانی در پایان فصل اول «جوکر» درباره دلیل غیبت زنان در این برنامه این چنین توضیح داده بود: «اگر شرایطش فراهم باشد و اجازه‌اش صادر بشود کاملاً آمادگی این کار را داریم. موانع و محدودیت‌ها زیاد هست و فضا پر از سوء تفاهم‌هایی است که هیچ کدام از ما به آنها فکر نکردیم. اگر مخاطب بداند چقدر چارچوب‌های ما محدود است ما را می‌پذیرد. یک کم چارچوب‌ها را باز کنند خیلی کارها می‌شود کرد».

علیخانی سرانجام در این فصل از شرکت‌کنندگان زن برای حضور در این زبالتی شو دعوت کرد و ژاله صامتی، ناهید مسلمی، سوسن پرور، نرگس محمدی، الیکا عبدالرزاقی، رویا میرعلمی، گیتی قاسمی و متین ستوده شرکت‌کنندگان تازه این برنامه بودند. انتشار اولین قسمت از «جوکر ۲» با حضور بازیگران زن مورد استقبال زیادی از سوی مشترکان پلتفرم پخش‌کننده

دیدگاه: تحلیل اقتصادی

کاهش قیمت دلار

بازار سهام چگونه خویشتن‌داری کرد؟

نسرین خدادادی

خبرنگار سازندگی

دیروز روز مهمی برای بورس‌بازان بود. شاخص کل بورس معاملات خود را در کانال ۲ میلیون و ۲ هزار واحد آغاز کرد. مرزی حساس که اگر از دست می‌رفت، بازار سهام را وارد فاز جدیدی از نزول می‌کرد. با این حال، شنبه روز نسبتاً خوبی برای بورس بود. البته شاهد تحرکات جدی در جریان معاملات امروز نبودیم اما همین که کانال پرحاشیه ۲ میلیون واحد از دست نرفت از منظر روانی اثرات مثبتی بر جو دادوستدها داشت.

در جریان معاملات دیروز شاخص کل به سختی توانست در حدود یک هزار واحد (معادل ۰/۰۶ درصد) افزایش ارتفاع دهد. اما به هر تپ‌وتابی بود در کانال پرحاشیه ۲ میلیون واحد را حفظ کرد و به سطح ۲ میلیون و ۳ هزار واحد رسید. در نخستین روز معاملاتی هفته هرچند دوباره سهامداران خرد در سمت فروش ایستادند اما روند ورود و خروج پول نشان می‌دهد از سرعت خروج پول کاسته شده است. دیروز مبلغی به میزان ۱۶۶ میلیارد تومان از گردونه دادوستدهای سهامی خارج شد و ارزش معاملات خرد با رسیدن به سطح یک هزار و ۳۲۶ میلیارد تومان رسید که افزایش ۱۳ درصدی را نسبت به آخرین روز معاملاتی هفته قبل نشان می‌دهد.

دیروز قیمت دلار در بازار حدود هزار تومان کاهش یافت. بر این اساس، شاخص بازدهی از ابتدای سال این ارز مجدداً منفی شد.

روابط عمومی بانک مرکزی در مطلبی از وضعیت مطلوب تأمین ارز کشور خبر داد. در این مطلب اشاره شده است که «بانک مرکزی از اول فروردین‌ماه تا ۱۷ مردادماه ۱۴۰۳، ۲۵ میلیارد و ۳۶۹ میلیون دلار ارز برای واردات کالاهای اساسی، دارو، کالاهای تجاری و بازرگانی، واردات در مقابل صادرات و خدمات تأمین کرده است». تحلیلگران ارزی این مطلب را سیگنال مشخصی برای بازار ارز می‌دانند. در ۲ سال اخیر بانک مرکزی با افتتاح مرکز مبادله ارز و طلا تلاش کرد تا فرآیند تخصیص ارز رسمی را بهبود ببخشد. از جمله اقدامات این نهاد می‌توان به بازنویسی فهرست نیازهای ارزی و سقف و کف ارز هر یک از این سرفصل‌ها اشاره کرد. با گسترش میزان تأمین ارز رسمی از حجم مراجعه افراد به بازار غیررسمی کاسته می‌شود. در نتیجه عمق معاملات آزاد کاهش می‌یابد. البته این کاهش عمق در مواقعی که سیگنال‌های منفی بیشتر می‌شود می‌تواند دامنه نوسان بازار را بزرگ‌تر کند اما در مقابل قدرت بازارساز در کنترل نوسانات را نیز بیشتر می‌کند، چراکه هرچه عمق معاملات آزاد کمتر باشد، با حمایت از طرف عرضه نرخ سریع‌تر واکنش نشان می‌دهد. دلار آزاد فعالیت خود در بازار سال گذشته در در رقم ۶۰ هزار و ۲۰۰ تومان پایان بخشید. در نتیجه اکنون نرخ این ارز در فضای رشد منفی قرار دارد. شرایط نرخ‌ها در بازار موازی روز شنبه متفاوت بود. دیروز شنبه، ۲۰ مردادماه قیمت دلار در مرکز مبادله ارز و طلا کشور حدود ۱۱۱ تومان رشد کرد و در رقم ۴۸ هزار و ۶۰۷ تومان معامله شد. با افت دلار آزاد و رشد دلار رسمی شکاف میان این دو بازار نیز کمتر از هفته اخیر شد. در هفته اخیر که نرخ ارز آزاد در حال نوسان بود، شکاف بازار، این شاخص با اهمیت بزرگ‌تر شده بود. روز گذشته شکاف بازارهای ارز کشور برابر ۲۳۳/۴۳ درصد ثبت شد که نسبت به بازار نیمه دوم تیرماه حدود یک درصد افزایش داشته است.

همچنین افت نرخ اثر خود بر بازار قطعات طلائی را نشان داد. روز گذشته با افت قیمت دلار آزاد نرخ سکه طلا نیز دچار نوسانات کاهشی شد. هر قطعه سکه طلا طرح جدید در عصر روز گذشته با حدود ۴۹۵ هزار تومان کاهش نسبت به نرخ روز پیشین در رقم ۴۲ میلیون و ۴۷۵ هزار تومان معامله شد. یک فعال بازار سکه و طلا در رابطه با این افت قیمت به خبرنگاری تسنیم گفت: «قیمت طلا و سکه و ارز در بازار کاهش یافته است؛ ضمن اینکه سطح تقاضا در بازار نیز کم شده است؛ همیشه در ماه صفر از سطح معاملات کاسته می‌شود و همین امر باعث کاهش ۲۰۰ هزار تومانی حباب سکه شده است». نیم و ربع‌سکه نیز در عصر روز گذشته به ترتیب با ۲۰۰ و ۲۵۰ هزار تومان کاهش در ارقام ۳۳ میلیون و ۳۰۰ هزار تومان و ۱۵ میلیون و ۳۰۰ هزار تومان معامله شدند.

۳۰.۵

درصد

بازدهی بورس در چهار سال پیش

چهار سال پیش در چنین روزهایی بورس تهران، گرم‌ترین روزهای تاریخ خود را سپری می‌کرد. شاخص کل بورس تهران در پایان معاملات روز ۱۹ مرداد ۹۹ توانست در ارتفاع ۲ میلیون و ۷۸ هزار واحدی ایستد، بدین معنا که فقط در کمتر از ۵ ماه در سال ۹۹، نماگر اصلی بازار سهام موفق شد بازدهی خارق‌العاده ۳۰۵ درصدی را ثبت کند، اما در همین روزها، سایه سنگین تردید در اتمسفر بورس تهران مشهود بود.

۵۵۷

هزار میلیارد تومان

کسری فرابودجه‌ای

دولت چهاردهم درحالی آغاز به کار می‌کند که برابر لایحه تقدیمی دولت به مجلس، بودجه ۱۴۰۳ معادل ۳۰۷ هزار میلیارد تومان کسری تراز عملیاتی بود. مرکز پژوهش‌های مجلس نیز در گزارشی کسری بودجه عمومی را بالغ بر ۲/۲۷۵ هزار میلیارد تومان و کسری فرابودجه‌ای را ۵۵۷ هزار میلیارد تومان اعلام کرده بود.

۸۸

درصد

وابستگی تأمین مالی به بانک‌ها

اقتصاددانان علت ناترازی بانک‌ها را وابستگی بیش از اندازه نظام تأمین مالی دولت به بانک‌ها می‌دانند و سهم آن را بالای ۸۸ درصد اعلام می‌کنند. سهم بورس و سرمایه‌گذاری خارجی در تأمین مالی کمتر از ۱۲ درصد است. محمدرضا فرزین، در شهریورماه ۱۴۰۲ در سخنانی، دولت را یکی از مهم‌ترین عوامل ناترازی بانک‌ها عنوان کرد و گفت: ناترازی دولت به بانک‌ها منتقل می‌شود.

مسیر سخت

مردان اقتصادی مسعود پزشکیان چگونه می‌توانند بازارها را آرام کنند؟

مهتاب شهریاری

خبرنگار سازندگی

هنوز وزرای دولت چهاردهم مشخص نشده‌اند که صدای اعتراض انباشته فعالان بازارها بلند شده است. این روزها هر کدام از مسئولان ستاد آقای پزشکیان که با سهامداران بورس یا فعالان بازار ارز مواجه می‌شوند، مورد شماتت قرار می‌گیرند؛ انگار در تمام سال‌های گذشته، آنها مسئولیت داشته‌اند.

وضعیت بورس در پایان دولت ابراهیم رئیسی و دولت موقت مخبر، با افت شدید و کاهش قابل توجه ارزش سهام روبه‌رو بوده که این موضوع، یکی از چالش‌های اصلی پیش‌روی مسعود پزشکیان به‌عنوان رئیس‌جمهور جدید است. این ناکرآمدی در بازار سهام، که ناشی از عوامل متعددی همچون عدم اعتماد سرمایه‌گذاران، عدم شفافیت و سیاست‌های نادرست اقتصادی و مالی بوده، نیازمند اصلاحات فوری و موثر است. برای بازگرداندن اعتماد به بازار سرمایه و جلوگیری از سقوط بیشتر، دولت پزشکیان باید مجموعه‌ای از اقدامات هدفمند و جامع را اجرا کند. شاید این روزها مشاهده نقشه‌هایی قرمز رنگ در خبرگزاری‌های اقتصادی برای سهامداران عادی شده باشد و به همین دلیل، بسیاری از سهامداران ترجیح می‌دهند که به هر صورتی از بازار خارج شوند.

چهار سال پیش همین روزها شروع بدبختی معامله‌گران بورس بود. از آن تاریخ تا امروز، ارزش دلاری بورس تهران از ۴۳۹ میلیارد دلار در ۱۹ مرداد ۱۳۹۹ به ۱۱۷ میلیارد دلار در ۱۹ مرداد ۱۴۰۳ رسیده است. در این چهار سال، بازار سرمایه، سه رئیس‌جمهور و دو مجلس را تجربه کرده اما هر روز بیشتر از گذشته به خاک سیاه نشسته است.

دو روز پیش حسین عبدهتبری یکی از مشاوران و هم‌راهان مسعود پزشکیان است، در نمایشگاه بورس، بانک و بیمه با اعتراض شدید سهامداران مواجه شد. شدت اعتراض‌ها به حدی بود که آقای عبدهتبری از کوره در رفت و بر سر یکی از معترضان داد زد. همه اینها نشان می‌دهد که دولت چهاردهم با مشکلات پیچیده‌ای در بازارهای مالی مواجه است که این مشکلات نتیجه چهار دهه بی‌توجهی به اصول علم اقتصاد و انباشت مشکلات است. درحال حاضر می‌بینیم که بی‌توجهی سالیان طولانی به درآمد و هزینه کشور، ناترازی مالی ایجاد کرده است و خواهناخواه بار این بی‌توجهی سال‌های متمادی به دوش دولت چهاردهم خواهد افتاد. اما پرسش اینجاست که آیا دولت در شرایطی هست که این بار را بر دوش بکشد یا نه؟ اقتصاددانان می‌گویند، بزرگ‌ترین کاری که از دست دولت برمی‌آید این است که با تنش‌زدایی از روابط بین‌الملل و مسائل داخلی، اندکی از فشار اقتصادی روی دوش مردم کم کند تا بتواند در یک فرآیند مدت‌دار دست به اصلاحات اقتصادی بزند. هرچند رفع تحریم‌ها در کوتاه‌مدت دور از ذهن و دور از دسترس اما در این شرایط، بهترین کار تسهیل روابط با کشورهای خارجی است و در واقع دولت باید تلاش کند تا با روابط بهتر و رفتار مناسب‌تر هزینه مبادلات اقتصادی را کاهش دهد. در بخشی از مناظره‌های انتخابات ریاست‌جمهوری، محمداقرب قالیباف به‌عنوان نامزد گفت که «در تحریم، نفت می‌فروشیم و پول می‌گیریم و بعد تبدیل ارز می‌شود؛ در نتیجه ۳۰ درصد در جابه‌جایی پول‌ها حیف می‌شود». این یعنی از هر ۱۰۰ دلار فقط ۷۰ دلار برمی‌گردد و ۳۰ دلار هدر می‌رود.

پزشکیان و تورم

با آغاز ریاست‌جمهوری مسعود پزشکیان، چشم‌انداز اقتصاد ایران وارد فصل جدیدی از تحولات و سیاست‌گذاری‌ها شده است. به‌عنوان یک سیاستمدار میانه‌رو و با تجربه به عرصه‌های مختلف، انتظار می‌رود که دولت جدید با تکیه بر اصول اعتدال و تدبیر، راهکارهای نوینی را برای مدیریت چالش‌های اقتصادی و بهبود وضعیت بازارهای مالی کشور ارائه دهد. بازارهای مالی، به‌عنوان یکی از ارکان اساسی اقتصاد، نقش بسزایی در رشد اقتصادی، اشتغالزایی و جذب سرمایه دارند.

اصلی‌ترین کار پزشکیان، مهار تورم است. او باید با درک اهمیت کاهش تورم به‌عنوان یکی از چالش‌های اصلی اقتصادی، به دنبال اجرای سیاست‌های ضدتورمی باشد. در دولت ابراهیم رئیسی، کاهش تورم عمدتاً از طریق سرکوب بازارها، کنترل شدید قیمت‌ها و اعمال سیاست‌های سختگیرانه به دست آمد. اگرچه این اقدامات در کوتاه‌مدت توانستند تا حدودی از نرخ تورم بکاهند، اما نتایج منفی زیادی به همراه داشتند. این سیاست‌ها به کاهش تولید، افزایش بیکاری، کاهش سرمایه‌گذاری و در نهایت، فلج شدن بخش‌هایی از اقتصاد منجر شدند. این تجربه نشان می‌دهد که کاهش تورم از طریق سرکوب اقتصادی نمی‌تواند راه‌حل پایدار باشد و در بلندمدت باعث بروز مشکلات جدی‌تری در اقتصاد کشور می‌شود. نگاهی به وضعیت نرخ تورم در چند سال اخیر به وضوح نشان می‌دهد که این نرخ در سال‌های اخیر کانال عوض کرده است و از نرخ‌های تورم زیر ۲۰ درصد به نرخ‌های بالای ۴۰ درصد رسیده است. البته باید در نظر داشته باشیم که تورم بخش‌های مختلف متفاوت است و مثلاً بخش موادغذایی با تورمیایی به مراتب بیش از این دست‌وپنجه نرم می‌کردند.

تورم ایران، تأثیر چندانی روی رشد اقتصادی نیز نداشته و عملاً نتوانسته است تأثیر خاصی روی آن به جای بگذارد. تورم بالای ایران به دلیل مشکلات ساختاری، تحریم‌ها، انسداد بانکی و بین‌المللی، عدم الحاق به FATF، سرکوب بازارها و سرکوب داخلی و خارجی تجارت بین‌المللی، عملاً تأثیرات مثبتی را که در کوتاه‌مدت می‌توانست به جای بگذارد بسیار کم‌رنگ کرده است. با توجه به این مسائل، آقای پزشکیان به دنبال رویکردی متوازن‌تر و علمی‌تر برای کنترل تورم است که هم‌زمان با کاهش نرخ تورم، به تقویت رشد اقتصادی نیز منجر شود. او به جای سرکوب بازارها، بر اهمیت اصلاحات ساختاری و ایجاد ثبات در اقتصاد تأکید دارد. یکی از محورهای اصلی این رویکرد، افزایش تولید داخلی و حمایت از صنایع بومی است. دولت پزشکیان با ارائه تسهیلات و مشوق‌های مالی به تولیدکنندگان، به دنبال افزایش تولید و کاهش وابستگی به واردات است. این امر نه تنها به کاهش هزینه‌ها و قیمت‌ها کمک می‌کند، بلکه باعث افزایش اشتغال و رونق اقتصادی نیز می‌شود. در حوزه سیاست‌های پولی، دولت پزشکیان به جای استفاده از سیاست‌های انقباضی شدید که ممکن است به رکود اقتصادی منجر شود، به دنبال اتخاذ تدابیر هوشمندانه‌تری برای کنترل نرخ بهره و مدیریت نقدینگی است. یکی از اقدامات اصلی در این راستا، تنظیم دقیق نرخ بهره بانکی است. پزشکیان معتقد است که نرخ بهره باید به‌گونه‌ای تعیین شود که هم از تورم جلوگیری کند و هم انگیزه لازم برای سرمایه‌گذاری و تولید را فراهم آورد. کاهش بیش از حد نرخ بهره می‌تواند موجب افزایش تقاضا و تورم شود، درحالی که افزایش زیاد آن نیز می‌تواند هزینه‌های تأمین مالی را بالا ببرد و فعالیت‌های اقتصادی را کاهش دهد. از این‌رو، دولت به دنبال تعیین نرخ بهره بهینه است که با شرایط اقتصادی کشور سازگار باشد و تعادل میان رشد اقتصادی و کنترل تورم را حفظ کند.

جمع‌بندی

دولت چهاردهم در بازارهای مالی با گرفتاری‌های متعددی مواجه است که حاصل انباشت عارضه‌های سالیان طولانی است. ناترازی بودجه و تورم مزمن چیزی نزدیک به نیم‌قرن است گریبانگیر کشور است و یکی از اساسی‌ترین چالش‌های اقتصاد ایران به‌شمار می‌آید. ابرچالش ناترازی منابع و مصارف بانک‌ها و نوسانات مدام نرخ ارز از دیگر گرفتاری‌های بزرگ اقتصاد ایران خوانده می‌شود. این درحالی است که راه اصلاح بسیار پیچ در پیچ و صعب است. ایران سال‌های متمادی است انزوای جهانی و تحریم را تجربه می‌کند. بالا گرفتن تنش‌های منطقه‌ای و فرا رسیدن تاریخ انقضای قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل، امیدها را برای احیای برجام ناامید کرده است و از آن‌سو، چیزی حدود ۵۰ تا ۶۰ درصد واجدان رای در چهاردهمین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری از صندوق‌های رای رویگردان شده‌اند و فقدان سرمایه اجتماعی برای دولت، اصلاحات را دشوارتر کرده است. در این شرایط نااطمینانی در بازارهای مالی به اوج رسیده است و ریسک سنگینی به سرمایه‌گذاران تحمیل می‌کند. این موضوع سبب شده است که برای چهارمین سال متوالی تشکیل سرمایه در کشور منفی شود و سرمایه‌گذاری از استهلاک سرمایه عقب بیفتد. از سوی دیگر، تحریم سبب شده است که سرمایه‌گذاران خارجی رغبتی برای سرمایه‌گذاری در ایران نداشته باشند و فقر سرمایه در صنایع مادر بروز کرده و نه افزایش تولید که نگهداشت وضعیت فعلی را سخت‌تر از همیشه کرده است. از آن‌سو، فروش نفت در وضعیت متزلزلی قرار دارد و درآمدهای کشور در مضیقه افتاده است و دولت برای پاس‌خگویی به تقاضاهای ارزی با چالش جدی مواجه است.

کارزار رفع فیلترینگ

برداشته شدن فیلترینگ پلتفرمهای پرکاربرد یکی از انتظاراتی است که جامعه از دولت چهاردهم دارد. این مطالبه جدی شد که در جریان مناظرهای ریاست جمهوری، پزشک‌های برای مقابله با فیلترینگ داد. به همین مناسبت جمعی از فعالان حوزه اینترنت کارزاری را به راه انداخته و از مسعود پزیشکیان رفع فیلتر پلتفرمهای پرکاربرد چون گوگل پلی، اینستاگرام، تلگرام، یوتیوب، توئیتر، فیس‌بوک، واتس‌آپ، توویج و... را درخواست کرده‌اند.

۲۰۷ درجه سلسیوس

مهدی رهنما، رئیس پژوهشگاه هواشناسی گفت: براساس بررسی‌های انجام شده طی ۳۰ سال اخیر دمای هوای کشور حدود ۲۰۷ درجه سلسیوس افزایش یافته است. این در حالی است که براساس تاکید هیات بین‌الدولی تغییر اقلیم (IPCC) افزایش دما بیش از ۱.۵ درجه سلسیوس نباید باشد. افزایش دما که موجب تبخیر بیشتر آب‌های سطحی می‌شود در کنار کاهش بارش میانگین سالیانه، خشکسالی‌های شدیدی را ایجاد کرده است.

شرط سرویس مدرسه

شادی مالکی، مدیرعامل سازمان مدیریت و نظارت بر تاسیساتی شهر تهران با اشاره به نحوه و شرایط ثبت‌نام رانندگان متقاضی فعالیت در ناوگان حمل‌ونقل دانش‌آموزی، گفت: داشتن گواهینامه رانندگی معتبر، گواهی سلامت جسمانی و روانی، عدم اعتیاد به مواد مخدر و روان‌گردان و عدم سوء پیشینه موثر کفایت از شرایط رانندگان متقاضی فعالیت در ناوگان حمل‌ونقل دانش‌آموزی در سال تحصیلی جدید به شمار می‌رود.

دیدگاه: یادداشت اجتماعی

متهمان بی قدرت

چرایی خشونت علیه مهاجران افغان

کبری غلامی، پژوهشگر اجتماعی و درس خوانده علوم اجتماعی ۳۵ سال در ایران زندگی کرد اما به دلیل دریافت متعدد پیامک‌های بی‌حجابی به افغانستان بازگردانده شد، اتفاقی که سبب واکنش‌های گسترده میان فعالان شبکه‌های اجتماعی و مردم شد. اتفاقی که این سوال را به ذهن متبادر کرد که به جای ساماندهی افغانه، چرا به سمت برخورد‌های تند از این دست رفتیم یا گاهی اوقات برخی مردم رفتارهای خشونت‌آمیز را برای مقابله با سبیل گسترده مهاجران در پیش گرفتند؟ در انتخابات ریاست جمهوری دولت چهاردهم نیز ردیابی از حضور آنها در مناظرات کاندیداها پیدا می‌شد، جایی که مسعود پزیشکیان، رئیس جمهور دولت چهاردهم هم در بستنی در شبکه ایکس از «انسداد کامل مرزها برای جلوگیری از مهاجرت بیشتر افغان‌ها و ساماندهی مهاجران موجود در ایران و گفت‌وگو با کشورهای اروپایی» سخن گفت. با بازگشت طالبان به قدرت در تابستان ۱۴۰۰ شمار مهاجران افغان در ایران افزایش چشمگیری داشته و در مواردی مردم از دولت به خاطر مدیریت نادرست مهاجران و پناهجویان انتقاد کرده‌اند. براساس آمارهای کمیاب عالی پناهندگان سازمان ملل و مقام‌های ایران حدود ۴ تا ۴ میلیون و ۵۰۰ هزار شهروند افغانستان در ایران زندگی می‌کنند. تخمین زده می‌شود که بین ۵۰۰ هزار تا یک میلیون نفر از این افراد بعد از تصرف افغانستان توسط طالبان در دو سال اخیر به ایران مهاجرت کرده باشند. آنچه این روزها نگران‌کننده شده، تبعات سیاسی - امنیتی حضور مهاجران افغان در ایران است. آنچه نگران که حشمت‌الله فلاحت‌پیشه، رئیس سابق کمیسیون امنیت ملی مجلس شورای اسلامی (مجلس دهم)، عدم حضور اظهارنامه‌ای و ثبت شده پناهندگان و مهاجران افغانستانی در ایران را خطرناک می‌داند و می‌گوید: «امروز هر ایرانی امکان رصد امنیتی، اقتصادی و اجتماعی دارد اما برای مهاجران افغانستانی چنین امکانی وجود ندارد؛ حضور آنها منجر به چالش‌های مختلف شده است، ترکیب جمعیتی را تغییر داده، در بخش عمده موارد چون حضور آنها ثبت نشده امکان دریافت خدمات مانند تحصیل و خدمات بانکی وجود ندارد و همه اینها منجر به اعتراض می‌شود». تحلیلگران معتقدند از ابتدای دهه ۷۰ که ایران میزبان افغانستانی‌ها بوده، دولت‌های مختلف با اجرای طرح‌های متنوع نتوانستند، اشراف حداکثری را بر گروه‌های جمعیتی افغانستانی‌ها داشته باشند. موضوعی که به گفته جامعه‌شناسان، تحول نسلی این اتباع و درهم آمیختگی نسل‌های متاخر آنها با ایرانی‌ها در ازدواج‌های مشترک و مشکلات قانونی برای تحصیل فرزندان آنها گسترده‌ای از سیاست‌های ایدئولوژیک را در کنار فقدان مدیریت برای انضباط بخشی به حضور مهاجران در ایران را پدید آورده است. حضور پناهندگان افغانستانی در ایران از همان ابتدا با برخی تنش‌های محلی همراه بود. تراکم حضور پناهندگان در برخی مناطق و فشار بر منابع محلی باعث می‌شد ساکنان قدیمی مهاجران را مسبب مشکلاتی مانند بالا رفتن قیمت مسکن یا بیکاری بدانند. چنین وضعیتی زمینه را برای اشکال مختلف تبعیض و خشونت علیه مهاجران در مقیاس محلی فراهم می‌کند. در واقع برخی ساکنان بومی خشونت علیه مهاجران را مشروع می‌دانند زیرا خود را محق نسبت به منابع محلی می‌دانند و به مهاجران به چشم غاصب آنها نگاه می‌کنند. مهاجران متهمان بی قدرتی هستند که می‌شود بدون محاکمه آنها را به خاطر همه مشکلات موجود مجازات کرد حتی اگر تقصیر آنها در این وضعیت اندک باشد. از طرف دیگر، دولت نیز حضور افغانستانی‌ها در ایران را امری موقت دانسته و همه سیاست‌ها و مقررات بر همین اصل تنظیم شده است. در نتیجه قوانین و مقررات نیز افغانستانی‌ها را شکلی از شهروندان درجه دوم در نظر می‌گیرد و خدمات و حمایت خود را محدود ارائه می‌کند. این موقعیت ضعیف و متزلزل حقوقی و اجتماعی سبب می‌شود، افغانستانی‌ها در برابر خشونت چه از جانب مأموران دولتی و چه مردم محلی بسیار آسیب‌پذیر باشند. زندگی در ایران از نگاه یک افغانستانی‌پز از تجربیات روزمره خشونت و تبعیض است. در برخی مقاطع زمانی، رویدادهایی خاص سبب می‌شود، سوء رفتار با افغانستانی‌ها اشکال خشن‌تری به خود بگیرد. ممکن است در واکنش به خطای یک فرد یا شایعه تایید نشده آن، کل جامعه افغانستانی ساکن یک محله یا روستا از سمت مردم بومی مجازات شوند. پلیس عموماً تلاش می‌کند با مردم بومی درگیر نشود. طی سال‌های اخیر شبکه‌های اجتماعی هم بستر رشد ایده‌های ضد مهاجر شده‌اند و برخی فعالان ضد مهاجر به شکل گسترده خشونت علیه مهاجران را تبلیغ می‌کنند. انتشار اخبار نادرست و جعلی سبب می‌شود، خشونت علیه افغانستانی‌ها در ذهن برخی از مردم مشروعیت یابد. حتی رسانه‌های رسمی نیز به این فضای ضد مهاجر دامن می‌زنند و به انتشار اخبار جعلی کمک می‌کنند. در مقابل جامعه مهاجران صدایی برای دفاع از خود در جامعه ایران ندارد.

تبعیض دردناک

کارمندان به دلیل گرما تعطیل می‌شوند اما کارگران نه!

کار کند، باید یک‌دوم ساعت کاری به کار گرفته شود. در این بخشنامه، گرما و سرمای شدید از معیارهای تشخیص محیط کاری نامعتبر محسوب شده‌اند. همچنین طبق با آیین‌نامه هیات وزیران در سال ۱۳۶۶ شرایط کاری در زمان‌های غیرمتعارف در مناطق بد آب‌وهوا باید چرخشی باشد. هم‌زمان به گفته علیرضا میرغفاری، رئیس هیات مدیره کانون انجمن‌های صنفی کارگران پالایشگاه‌های گاز استان بوشهر، «غالبا در فصل گرم سال به خصوص در مجموعه پالایشگاهی نیروهای ستادی تعطیل می‌شوند و یا ساعات کار آنها کم می‌شود اما نیروهای عملیاتی به همان روال همیشگی به کار خود ادامه می‌دهند و خیلی از آنها دچار گرم‌زدگی می‌شوند. این گرم‌زدگی خطرناک است و سال‌های قبل مواردی داشتیم که متأسفانه کارگران به دلیل گرم‌زدگی فوت کرده‌اند». به گفته میرغفاری، «کارگری که مستقیم کار عملیاتی می‌کند باید خدمات ویژه بگیرد اما متأسفانه تبعیض بالاست و این خدمات ویژه به نیروهای ستادی رسمی می‌رسد نه نیروهای عملیاتی پیمانکاری که حجم کار زیاد و عملیات فنی و تخصصی و مهم مجموعه را انجام می‌دهند». همچنین علی مهدوی، کارشناس ایمنی کار گفته که متأسفانه در بیشتر پروژه‌هایی که به دست پیمانکاران اداره می‌شود هیچ کدام از قوانین مربوط به ایمنی کار رعایت نمی‌شود. از بحث کارگران ساختمانی گرفته تا کارگرانی که در پروژه‌های نفت و گاز شهرهای جنوبی مشغول به کار هستند. او اضافه می‌کند: در روزهای گذشته بارها و بارها از سوی کارگران مشغول در جنوب کشور، تماس‌هایی را دریافت کرده‌ایم که پیمانکار بدون توجه به مصوبه دولت برای کاهش ساعت کاری آن‌ها در دمای بالای ۶۰ درجه کارگران را وادار به ۱۲ ساعت کار می‌کنند.

مهدوی می‌گوید: طبق اطلاعاتی که به دست ما رسیده بسیاری از این کارگران که حین کار دچار مشکل شده‌اند به بیمارستان فرستاده می‌شوند و به محض اینکه بعد از اندکی استراحت به فاصله چند ساعت بهبود می‌یابند، دوباره مجبورند که به سر کار برگردند، در غیر این صورت ممکن است اخراج شده یا از حقوق‌شان کم شود.

به گفته او: باید از مسئولان سوال کرد که آیا واقعاً سود پیمانکار مهم‌تر است یا جان کارگر. چرا هیچ نظارتی بر اجرای مصوبات صورت نمی‌گیرد. چرا نباید در چنین شرایطی ناظران حضور داشته باشند و کارگاه‌ها را حداقل در ساعات اوج گرما وادار به تعطیلی کنند.

مسئولان به وضعیت کارگران انتقاد کرد و گفت که گرمای بی‌سابقه علاوه بر افزایش آمار مرگ‌ومیر کارگران، آمار حوادثی مانند قطع عضو و قطع نخاع را نیز بالا برده است. او نیز وضعیت کارگران بخش‌های نفت و پتروشیمی در جنوب ایران را یادآور شد و گفت: «در بسیاری از موارد کارفرمایان پروژه‌ها حتی از تامین آب آشامیدنی سالم و خنک برای کارگران هم امتناع می‌کنند».

تجهیز کارگاه‌ها به وسایل سرمایشی مناسب در محیط‌های بسته، استفاده از لباس مناسب و تغییر ساعات‌های کار در محیط‌های باز تا حدودی می‌تواند مانع از گرم‌زدگی کارگران شوند اما به قول حسن مهدوی، کارشناس ایمنی و بهداشت حرفه‌ای در بسیاری موارد، پیمانکاران سود خود را بر سلامتی کارگران ترجیح می‌دهند و قوانین ایمن‌سازی محیط کار را رعایت نمی‌کنند.

علی ندافی، دیگر فعال کارگری چندی پیش تاکید کرده که خطر مرگ‌ومیر کارگران در اثر گرما به مناطق جنوبی محدود نیست و «تابستان گرم و آزاردهنده» جان کارگران ساختمانی در دیگر نقاط را نیز به خطر انداخته است.

او ضمن هشدار درباره وضعیت کارگران در جنوب کشور گفت که نظارت دقیقی وجود ندارد و پیمانکاران نیز به مواد قانونی بی‌اعتنایی می‌کنند. او در ادامه افزود: «بی‌توجهی به وضعیت کارگاه‌هایی که در مناطق گرمسیر واقع‌اند و گرمای هوا آنجا گاه به بیش از ۵۰ درجه و رطوبت به بیش از ۷۰ درصد می‌رسد، باعث شده ما هر سال با تعداد قابل توجهی از کارگران مواجه باشیم که بر اثر شدت گرما کارشان به بیمارستان می‌کشد و در مواردی هم جانشان را از دست می‌دهند».

◀ نبود نظارت بر مصوبات

داده‌های پژوهشی سازمان بهداشت جهانی نشان می‌دهد که عملکرد کارگران در دمای بالای ۳۵ درجه سانتی‌گراد کاهش پیدا می‌کند. چنانچه درجه حرارت به بالای ۳۹ درجه سانتی‌گراد برسد، این احتمال وجود دارد که کارگران با احساس خستگی مفرط بی‌حال شوند یا حتی فوت کنند. این وضعیت که از آن به‌عنوان «استرس گرمایی» یا «فشار گرما» نام برده می‌شود، بسیاری از کشورهای جهان را بر آن داشته است تا با وضع قوانینی در حمایت از کارگران، مانع ادامه فعالیت کارگاه‌ها در دمای بالای ۳۵ درجه شوند.

در ایران طبق بخشنامه مصوب هشتم اسفند ۱۳۷۸ سازمان امور اداری و استخدامی، چنانچه کارگری در محیطی نامتعارف

گروه اجتماعی: روز چهارشنبه ۱۷ مرداد تصاویر دردناکی از مرگ یک کارگر پارس جنوبی منتشر شد. در تصویر منتشر شده، کارگر بی‌جان را از ارتفاعی حدود ۱۰۰ متری پایین می‌آوردند. در توصیف این مرگ نوشته بودند: «یکی از تکنسین‌های بازرسی فنی پالایشگاه اول مجتمع گاز پارس جنوبی عسولویه به نام محمدسعید صفایی فرد ۴۹ ساله و از نیروهای پیمانکاری حین انجام کار در قسمت دودکش دیگ بخار دچار گرم‌زدگی و کاهش سطح هوشیاری می‌شود و بعد از انتقال به بیمارستان جان می‌دهد».

گرمای کشنده این روزها به یک شهر و دو شهر ختم نمی‌شود. بیشتر شهرهای کشور روزهایی را سپری می‌کنند که تا به حال نظیر آن را تجربه نکرده‌اند. گرمای این روزها برای کارگرانی که در شهرهایی مانند عسولویه، کنگان، خارک، اهواز، ماهشهر و مسجد سلیمان در شرکت‌های پالایشگاهی و پتروشیمی مشغول به کار هستند، کشنده است.

نکته مهم این است که در بیشتر پروژه‌هایی که به دست پیمانکاران اداره می‌شود، هیچ کدام از مصوبات دولتی که مربوط به کاهش ساعت کاری به دلیل افزایش دمای هواست اجرایی نمی‌شود. از طرفی بیشتر این کارگران در فضای باز و گرمایی بالای ۶۰ درجه سانتی‌گراد مشغول فعالیت هستند و این یعنی هر لحظه ممکن است به دلیل گرم‌زدگی توانایی کار را از دست بدهند؛ یا از ارتفاع سقوط کنند یا بیهوش شوند و... همان اتفاقی که برای کارگر پارس جنوبی رخ داد. کارگری که به دلیل گرم‌زدگی جان خود را از دست داد. همه چیز به یک تیر ختم شد: «مرگ کارگر پارس جنوبی بر اثر گرما» اما کمتر کسی به این مساله توجه کرد که مرگ یک کارگر می‌تواند چه تبعاتی برای خانواده او به جای بگذارد. کارگرانی که عموماً از حقوق رسمی و قانونی هم برخوردار نیستند و در نهایت بعد از مرگ، افراد خانواده آنها بدون پشتوانه باقی می‌مانند.

براساس گزارش سازمان پزشکی قانونی در سال ۱۴۰۲ دست‌کم ۲ هزار و ۱۱۵ کارگر در اثر حوادث ناشی از کار جانشان را از دست دادند و ۲۷ هزار نفر نیز مصدوم شدند. این رقم در مقایسه با زمان مشابه سال قبل از آن بیش از ۱۵ درصد افزایش نشان می‌دهد. همچنین براساس بررسی‌ها، ایران در زمینه رعایت مسایل ایمنی کار میان کشورهای دنیا رتبه ۱۰۲ را دارد و آمار مرگ کارگران در آن بیش از میانگین‌های جهانی است.

رئیس کانون انجمن‌های صنفی کارگران ساختمانی ایران روز ۳۱ خرداد در گفت‌وگو با خبرنگاری این‌ها از بی‌توجهی

